

dansk
skoleidræt

BEVÆGELSE 2020
i skoledagen

Bevægelse i skoledagen 2020

Udgivet

November 2020

ISBN: 978-87-88745-04-7

© Dansk Skoleidræt, 2020

Forfatter

Jacob Have Nielsen

Videnskonsulent, Dansk Skoleidræt

Foto

Johnny Wichmann, Dansk Skoleidræt

Dansk Skoleidræt

Lindholm Havnevej 31, 5800 Nyborg

www.skoleidraet.dk

Dansk Skoleidræts publikationer kan frit citeres
med tydelig kildeangivelse.

Forord

Så er det atter muligt at gå i dybden med, hvordan det står til med bevægelse på landets skoler. Dansk Skoleidræts store undersøgelse "Bevægelse i skoledagen 2020" kommer rundt om alt lige fra de kvantitative aspekter omkring mængden af den daglige bevægelse til mere kvalitative forhold om, hvornår og hvordan bevægelsen finder sted.

Det er en undersøgelse, vi er stolte af, og som vi i år udfører for femte år i træk. Formålet er at give interessenter i og omkring skolen vigtig viden om status, udvikling og tendenser inden for bevægelse i skolen. En viden som år efter år har vakt opmærksomhed i skoleverdenen, hos beslutningstagere ude i landets kommuner og ikke mindst blandt politikere på Christiansborg, som på baggrund af tallene fra undersøgelsen og Dansk Skoleidræts arbejde på området har opprioriteret bevægelse på den politiske dagsorden.

"Bevægelse i skoledagen 2020" fortæller i grove træk om status quo for mængden af bevægelse i skolen. Omkring halvdelen af landets skoler svarer i lighed med i 2019, at de opfylder de daglige 45 minutters bevægelse. Tallet dækker dog over, at langt flere ledere end pædagogiske personale vurderer, at deres skole opfylder lovkravet. Et faktum som taler for at sikre større dialog på og omkring skolen og dermed fælles forståelse for, hvad bevægelse er, og hvornår det foregår.

I undersøgelsen er der ekstraordinært i 2020 blevet spurgt ind til skolernes arbejde med bevægelse under COVID-19-pandemiens første fase. Og hvor det viser sig, at bevægelse havde trange kår under nedlukningen af skolerne i foråret, så inddrog over halvdelen af skolerne efter genåbningen bevægelse i større omfang end før nedlukningen. Det tyder på, at skolerne i denne periode har skabt gode erfaringer med bevægelse og undervisning i uderummet, som de kan drage nytte af i fremtiden – med og uden restriktioner.

Der er generelt mange opmærksomhedspunkter i årets undersøgelse, som vi i Dansk Skoleidræt synes er vigtige at få ud at leve, så de kan være med til at kvalificere relevante aktørers bidrag på området. Arbejdet med bevægelse slutter aldrig. Indsatsen kræver løbende ny inspiration og ikke mindst en systematisk indsats, både på den enkelte skole men også kommunalt og politisk for at understøtte etablering af en bevægelseskultur, der kan være med til at styrke sammenhængen fra beslutningstagere til praktikere og elever, så implementeringen lykkes.

Rigtig god fornøjelse med "Bevægelse i skoledagen 2020" og tusind tak til alle de skoler, der gennem deres besvarelser har bidraget med vigtig viden til undersøgelsen, og som hver dag arbejder for at bevæge deres elever.

Bjørn Friis Neerfeldt

Generalsekretær i Dansk Skoleidræt

Indhold

Sammenfatning	5
1. Indledning	7
2. Datagrundlag og metode	9
2.2 Databehandling og statistik	10
3. Inddragelse af bevægelse i skoledagen	13
3.1 Daglig bevægelse i 45 minutter	13
3.2 Udbredelse af bevægelsesindsatser på skolerne	15
3.3 Bevægelsesindsatsernes hyppighed	18
4. Rammesætning	31
4.1 Skolernes formål med bevægelse	31
4.2 Organisering og strukturer omkring bevægelse i skoledagen	33
4.3 Videndeling	35
4.4 Fremmende og begrænsende faktorer for bevægelse	35
4.5 Kommunens rolle	40
5. Kendskab til bevægelsesindsatser	42
6. Bevægelse under og efter COVID-19 nedlukningen	46
7. Referencer	49

Sammenfatning

Halvdelen af landets skoler opfylder lovkravet om gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse

I 2020 vurderer 53 % af alle landets grundskoler, at de opfylder lovkravet om gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse. Blandt folkeskolerne, som er den eneste skoletype underlagt lovkravet, er andelen 55 %, hvilket er på niveau med 2019 (58 %). Siden 2017 er andelen af skoler, som vurderer, at de opfylder lovkravet, faldet signifikant 13 %-point. Andelen i 2020 er således ikke signifikant fra andelen, der i 2016 (60 %) vurderede, at de gennemsnitligt skabte 45 minutters daglig bevægelse for eleverne.

Som i tidligere år viser dette års undersøgelse, at der er signifikant forskel mellem regioner på andelen af skoler, som vurderer, de opfylder lovkravet. På trods af nedgang siden 2018 er Region Syddanmark den region, hvor flest skoler lever op til lovkravet (64 %). 63 % gør det i Region Nordjylland. Region Hovedstaden har med 41 % færrest skoler, som skaber 45 minutters daglig bevægelse for eleverne.

Signifikant flere ledere (72 %) end pædagogiske personaler (50 %) vurderer, at deres skole opfylder lovkravet. Da undersøgelsen er gennemført med én respondent fra hver skole, er dette ikke nødvendigvis et udtryk for, at ledere og pædagogiske personaler på samme skole har forskellig opfattelse af, hvor meget bevægelse der foregår. Resultatet indikerer dog, at der muligvis er forskelle på, hvordan disse personalegrupper oplever bevægelse i skoledagen. Det kan derfor være en anbefaling at sikre, at der på skolen skabes fælles forståelse for, hvad bevægelse er, og i hvilket omfang det foregår.

Bevægelse inddrages i mindre grad i den understøttende undervisning

De boglige fag og den fag-faglige undervisning (75 %) samt pauser og frikvarterer (73 %) er i 2020 fortsat de arenaer i skolen, hvor flest skoler angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse. Fra 2019 til 2020 er der sket et fald i andelen af skoler, som inddrager bevægelse i den understøttende undervisning fra 50 % i 2019 til 41 % i 2020. 5 % af skolerne angav i 2020, at de ikke har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i skoledagen. Dette må siges at være bemærkelsesværdigt, idet det er et lovmæssigt krav.

Bevægelse inddrages primært i få fag i skoledagen

Skoler, som angiver en indsats for bevægelse i den boglige og fag-faglige undervisning, bliver bedt om at vurdere i hvilke fag, der primært bliver integreret bevægelse. Analysen viser fem primære fag, som integrerer bevægelse: matematik (93 %), dansk (91 %), engelsk (63 %), natur/teknologi (44 %) og tysk (39 %). For de resterende fag angiver under 10 %, at deres skole integrerer bevægelse i fagene. Det kan således være vigtigt at understøtte flere faggrupper med inspiration og kompetenceudvikling, så bevægelse kan integreres bredt i flere fag i skoledagen.

Forskel på ledere og pædagogiske personalers oplevelser af bevægelse i skoledagen

Analyser af svar fra hhv. ledelse og pædagogisk personale viser, at der på flere områder er signifikante forskelle på disse to personalegruppers besvarelser. Hvor 63 % af lederne angiver "*at fremme læring*" som et primært formål med at arbejde med bevægelse, er dette tilfældet for 49 % af det pædagogiske personale. Det er her bemærkelsesværdigt, at andelen af pædagogisk personale, som angiver, at deres skole ikke har et fastsat formål (13 %), er over seks gange større end andelen af ledere, som angiver det samme (2 %). For strukturer omkring bevægelse på skolerne er der ligeledes forskellige opfattelser imellem de to personalegrupper, hvor 62 % af lederne angiver, at ansvaret for bevægelse er placeret hos teams omkring klasser, årgange eller fag, og 45 % af de pædagogiske personaler angiver det samme. Ledelsens rolle virker desuden ikke til at være tydelig, idet dobbelt så mange ledere (36 %) som pædagogiske personaler (18 %) angiver, at ledelsen indtænker bevægelse i skemaplanlægningen, og 44 % ledere angiver, at ledelsen indtænker bevægelse i den overordnede årsplan, hvilket kun 25 % af de pædagogiske personaler angiver. Der er relativt få forskelle på besvarelserne mellem de to grupper omkring faktorer, som begrænser inddragelse af bevægelse, hvorimod der omkring fremmende faktorer er signifikant forskel på besvarelserne ved 6 ud af 17 kategorier. Bl.a. vurderer en signifikant større andel af ledere (72 %) end pædagogiske personaler (54 %), at gensidig opbakning i medarbejdergruppen er en vigtig faktor for at fremme inddragelsen af bevægelse,

ligesom 55 % af de pædagogiske personaler mod 39 % blandt lederne vurderer, at tilstrækkelig med tid er en vigtig faktor.

Undersøgellesdesignet gør det ikke muligt direkte at tolke, at der på samme skole optræder forskellige opfattelser blandt ledere og pædagogiske personaler, men resultaterne viser dog signifikante forskelle imellem disse to personalegrupper. Det er således en anbefaling, at skolerne sikrer en fælles forståelse for arbejdet med bevægelse, så alle arbejder i samme retning.

Kommunen spiller ikke en stor rolle omkring bevægelse i skolen

I 2020 vurderer fire ud af ti skoler (41 %), at kommunen ikke spiller en rolle for arbejdet med bevægelse. I tidligere undersøgelser har en stor andel af skolerne svaret "*ved ikke*" omkring kommunens rolle, men dette er faldet fra 47 % i 2018, hvor spørgsmålet er stillet første gang, til 35 % i 2019 og nu 18 % i 2020. Dette kan indikere, at skolerne er blevet mere bevidste om kommunens rolle, hvilket understøttes af signifikante stigninger fra 2018 til 2020 i andelen af skoler, som svarer "*kommunen formidler viden og materialer*" (11 % i 2018 til 19 % i 2020), "*faciliterer samarbejde mellem skole og foreninger*" (8 % i 2018 til 15 % i 2020) eller "*yder økonomisk støtte*" (6 % i 2018 til 10 % i 2020). Det er dog også muligt, at indførslen af svarkategorien "*kommunen spiller ikke en rolle for skolens arbejde med bevægelse*" i 2020, har medvirket til faldet i andelen af skoler, som ikke ved, hvilken rolle kommunen spiller.

Den ændrede skoledag som følge af COVID-19 har medført mere bevægelse og udeundervisning

Under nedlukningen af skolerne i foråret 2020 havde skolerne svært ved at skabe bevægelse i fjernundervisningen. Omtrent halvdelen af de danske grundskoler inddrog i denne periode slet ikke bevægelse, eller gjorde det i mindre omfang end før COVID-19 nedlukningen (indskoling: 53 %, mellemtrin: 55 %, udskoling: 47 %). Dog formåede omtrent to ud af ti skoler at inddrage bevægelse i samme omfang som før nedlukningen, og en stor andel af disse skoler gjorde det tilmed i større omfang end før COVID-19 nedlukningen. Efter genåbningen af skolerne inddrog over halvdelen af skolerne bevægelse i større omfang end før nedlukningen (indskoling: 56 %, mellemtrin: 55 %, udskoling: 36 %).

Som et naturligt resultat af retningslinjerne omkring COVID-19 foregik bevægelse i høj grad udenfor efter genåbningen. 78 % af skolerne afviklede bevægelse udenfor i større omfang end før COVID-19 på indskoling og mellemtrin, og 57 % af skolerne gjorde det samme i udskoling. Det er således muligt, at der i denne periode er skabt gode erfaringer med bevægelse og undervisning i uderummet, som skolerne kan drage nytte af i fremtiden.

1. Indledning

Med skolereformen i 2014 blev bevægelse og fysisk aktivitet sat på dagsordenen i folkeskolen med et lovkrav om gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse i skolen (Folketinget, 2013). Formålet med tiltaget var at skabe en varieret skoledag og understøtte børnenes sundhed, trivsel og læring igennem bl.a. bevægelsesaktiviteter både i og uden for den boglige undervisning.

Forskningen i inddragelse af bevægelse i skoledagen har vist, at bevægelse kan have en positiv effekt på elevernes trivsel (Jensen et al., 2020; Nielsen et al., 2017; Rajala et al., 2019) og skolepræstation (Donnelly et al., 2009; Have et al., 2018; Mullender-Wijnsma et al., 2016) samt skabe grundlaget for en sund og aktiv livsstil (Pedersen et al., 2016). Implementeringen af bevægelse i skoledagen har vist sig at være en udfordring for mange skoler og undervisere, idet dette har krævet markante ændringer i den daglige praksis.

Siden 2016 har Dansk Skoleidræt stået bag den årlige undersøgelse 'Bevægelse i skoledagen' som en del af projektprogrammet Sunde Børn Bevæger Skolen sammen med TrygFonden. Under programperioden blev undersøgelsen udført af Oxford Research, men efter programmets udløb ved årsskiftet 2019-2020 har Dansk Skoleidræt selv videreført undersøgelsen og står således bag gennemførelsen af denne undersøgelse.

Formålet med undersøgelsen er at skabe et løbende indblik i skolernes indsatser for en aktiv skoledag, samt skabe forståelse for faktorer som kan have betydning for, at skolerne lykkes med dette.

2. Datagrundlag og metode

Bevægelse i skoledagen gennemføres som en årlig totalundersøgelse, hvor alle landets folkeskoler, friskoler og private grundskoler samt specialskoler for børn inviteres til deltagelse. Undersøgelsen er gennemført i perioden 9. juni til 6. august 2020 med udsendelse af et webbaseret spørgeskema til i alt 1877 skoler. Skolerne er udtrukket fra Børne- og Undervisningsministeriets institutionsregister, og alle skoler med undervisning på alle eller dele af 0. til 9. klassetrin er inkluderet. Distriktsskoler med afdelinger på forskellige fysiske adresser har modtaget en invitation til hver afdeling. For at øge responsraten er der i undersøgelsesperioden udsendt påmindelser til de skoler, som ikke har svaret.

I alt 322 skoler har deltaget i undersøgelsen i 2020. Nogle af skolerne har dog ikke besvaret alle spørgsmål i spørgeskemaet, hvorfor der vil være variation i antallet af besvarelser for de enkelte spørgsmål der er præsenteret i rapporten. Antal besvarelser (*n*) er rapporteret for de enkelte spørgsmål.

2020-undersøgelsen er dermed baseret på et datasæt bestående af 322 respondenter fra forskellige skoler svarende til 17 % af totalpopulationen. Dette giver en usikkerhed på $\pm 4,97\%$ -point, hvis stikprøven udbredes til totalpopulationen. Tabel 2.1 viser svarstatus i årets undersøgelse fordelt på institutionstype.

Tabel 2.1 Svarstatus på spørgeskemaundersøgelsen, 2020

INSTITUTIONSTYPE	TOTALPOPULATIONEN (ANTAL)	BESVARELSER (ANTAL)	ANDEL AF POPULATIONEN (%)
FOLKESKOLER	1203	227	18%
FRISKOLER OG PRIVATE GRUNDSKOLER	538	76	14%
SPECIALSKOLER FOR BØRN	136	19	14%
I ALT	1877	322	17%

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020

2.1.1 Repræsentativitet

Undersøgelsens repræsentativitet er analyseret i forhold til institutionstype og geografisk placering med regioner som gruppering. Tabel 2.2 viser, at andelen af folkeskoler er overrepræsenteret i stikprøven (+6,4 %-point) sammenlignet med andelen i totalpopulationen. Samtidig er friskoler og private grundskoler underrepræsenterede (-5,1 %-point). Desuden viser den geografiske undersøgelse, at skoler i Region Syddanmark er overrepræsenteret (+4,1 %-point) sammenlignet med totalpopulationen.

Tabel 2.2 Stikprøvens fordeling

	FORDELING I POPULATIONEN (%)	FORDELING I STIKPRØVEN (%)	STIKPRØVENS AFVIGELSE FRA POPULATIONEN (%-POINT)
INSTITUTIONSTYPE			
FOLKESKOLER	64,1	70,5	+6,4
FRISKOLER OG PRIVATE SKOLER	28,7	23,6	-5,1
SPECIALSKOLER FOR BØRN	7,3	5,9	-1,4
REGIONER			
REGION HOVEDSTADEN	23,2	20,8	-2,4
REGION MIDTJYLLAND	24,5	23,6	-0,9
REGION NORDJYLLAND	11,8	12,7	+0,9
REGION SJÆLLAND	16,7	14,9	-1,8
REGION SYDDANMARK	23,8	28,0	+4,1

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020

Fordelingen på regionsniveau giver ikke anledning til vægtning af data, idet analyser viser, at dette ikke har en betydning for resultaterne. Som følge af overrepræsentationen blandt folkeskoler og underrepræsentationen blandt friskoler og private grundskoler er der anvendt vægtning via post-stratificering, som tager højde for skævheder i responsrate og fordeling (Valliant & Dever, 2018). Post-stratificering anvendes i analyser, hvor samlede data på tværs af skoler præsenteres.

Respondenter

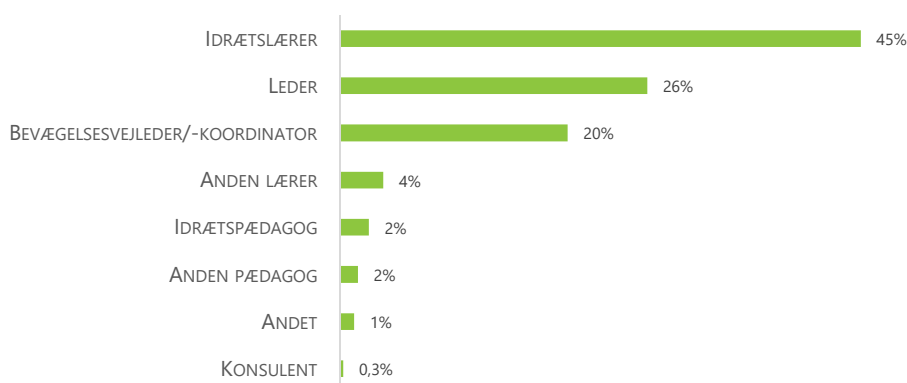
Undersøgelsen er stilet mod den person på skolen, som har størst indblik i bevægelse på hele skolen. Det har således været en udfordring at finde frem til den rette person på skolen med det tilstrækkelige overblik og kendskab til skolens bevægelsesaktiviteter. I invitationen til skolerne er det derfor tydeligt formuleret:

Hvem skal svare?

Spørgeskemaet besvares af den person på skolen, der varetager, koordinerer og har bedst indsigt i hele skolens bevægelsesaktiviteter. Det kan være en skoleleder, lærer, bevægelsesvejleder, tovholder, udviklingskonsulent mv. Spørgeskemaet skal kun besvares af én person på hver skole, og vi håber, at du vil videresende undersøgelsen til denne person.

I dette års undersøgelse har skolerne vurderet, at hhv. idrætslærere (45 %), ledere (26 %) og bevægelsesvejledere/-koordinatorer (20 %) er de personer på skolerne, som primært varetager og koordinerer skolens bevægelsesaktiviteter. Fordelingen af respondenternes rolle på skolerne ses i Figur 2.1 nedenfor.

Figur 2.1 Hvad er din rolle på skolen?

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=322)

Samlet set vurderer vi, at undersøgelsens datagrundlag er repræsentativt for alle danske folkeskoler, friskoler og private grundskoler samt specialskoler for børn som følge af vægtningen af data via post-stratificering. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at den lavere svarprocent sammenlignet med tidligere års undersøgelser øger usikkerheden på de angivne tal en smule (usikkerhed: $\pm 4,97$ %-point). Undersøgelsens design omfatter, at én person svarer på vegne af en hel skole, og tallene skal derfor tolkes med dette in mente. Dette til trods giver undersøgelsen en godt indblik i, hvordan skolerne over tid har oplevet og arbejdet med bevægelse i skoledagen.

2.2 Databehandling og statistik

Databeregninger og statistik er foretaget i analyseprogrammet Stata 16. Data er importeret fra spørgeskemaet og efterfølgende gennemgået og rensat for eventuelle fejl med henblik på at sikre korrekte og retvisende data i analysen (Frederiksen et al., 2017).

For at teste om fundne sammenhænge er signifikante og ikke tilfældige er Chi-2 testen anvendt med en signifikansgrænse på 5 % ($p \leq 0,05$). Således er de resultater, der angives som signifikante med 95 % sandsynlighed reelle og skyldes ikke tilfældigheder.

3. Inddragelse af bevægelse i skoledagen

Dette kapitel belyser skolernes bevægelseskultur ved at undersøge, hvordan og i hvilket omfang bevægelse indgår i skoledagen. Der gives indledende et indblik i, hvorvidt skolerne vurderer, at de opfylder lovkravet om gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse. Herefter behandles udbredelsen af bevægelsesindsatser i skolerne først generelt og dernæst for de enkelte arenaer i skoledagen.

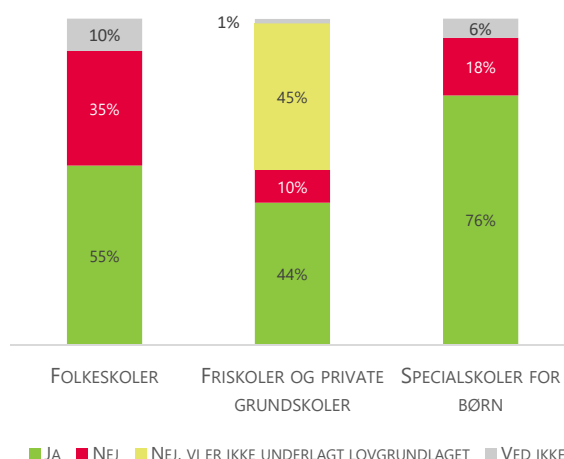
3.1 Daglig bevægelse i 45 minutter

Lovkravet omfatter alle folkeskoler, men ikke friskoler, private grundskoler og specialskoler for børn. I undersøgelsen har de øvrige institutionstyper dog haft mulighed for at svare på spørgsmålet vedr. 45 minutters daglig bevægelse. I 2020 vurderer gennemsnitligt 53 % af de danske grundskoler, at de opfylder lovkravet, hvilket illustreres i Figur 3.1.

Lige over halvdelen af folkeskolerne (55 %) vurderer, at de opfylder lovkravet. Dette er på niveau med 2019 (58 %), idet faldet på 3 %-point ikke er signifikant. Der er desuden en betydelig andel (10 %), som har svaret "ved ikke" på spørgsmålet. Udviklingen over de seneste fem år (Figur 3.2) viser, at andelen af folkeskoler, som vurderer, at de opfylder lovkravet om gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse, er faldet støt siden 2017, hvor 68 % af skolerne svarede ja.

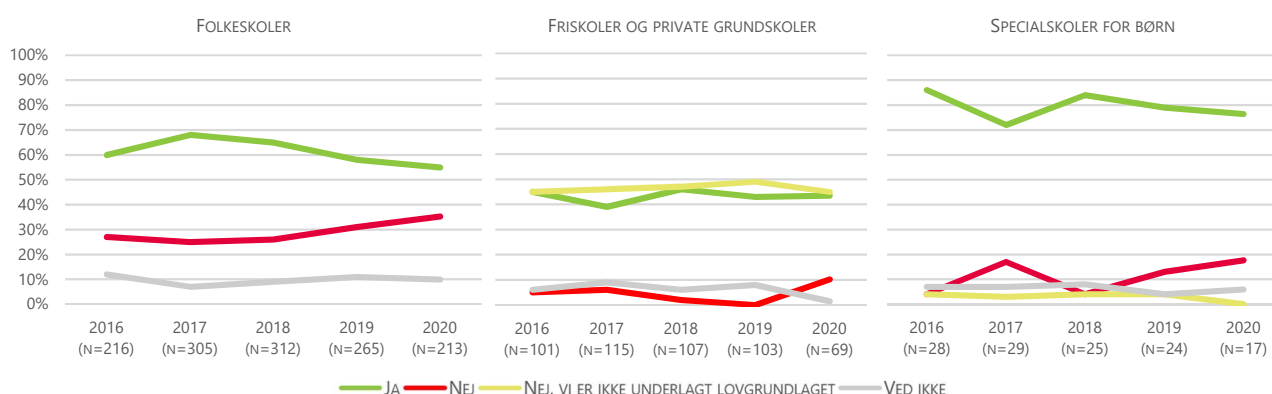
For friskoler og private grundskoler er andelen, som vurderer, de lever op til lovkravet 44 %, hvor tre ud af fire specialskoler for børn (76 %) vurderer, de opfylder 45 minutters daglig bevægelse. Udviklingen blandt friskoler og private grundskoler siden 2016 viser ikke de store udsving, hvor mellem 40 og 50 % vurderer, de lever op til lovkravet (Figur 3.2).

Figur 3.1 Med folkeskolereformen blev gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse en del af skoledagen. Vurderer du, at skolen opfylder dette?

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, Folkeskoler (n=213), Friskoler og private grundskoler (n=69), Specialskoler for børn (n=17)

Figur 3.2 Udvikling af opfyldelse af lovkravet om gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse fra 2016 til 2020

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=299), 2019 (n=392), 2018 (n=445), 2017 (n=449), 2016 (n=345)

Specialskoler for børn har siden 2016 haft den største andel af skoler, som gennemsnitligt laver 45 minutters daglig bevægelse. Udviklingen viser nogle udsving, men da antallet af respondenter er lille for denne gruppe (n=17 i 2020), er der også en større usikkerhed og variation forbundet med resultatet.

3.1.1 Åbne svarmuligheder

Med henblik på nærmere at forstå hvad der gør, at skolerne vurderer, at de lykkes eller ikke lykkes med at skabe gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse, er det i årets undersøgelse muligt for respondenterne at uddybe deres svar.

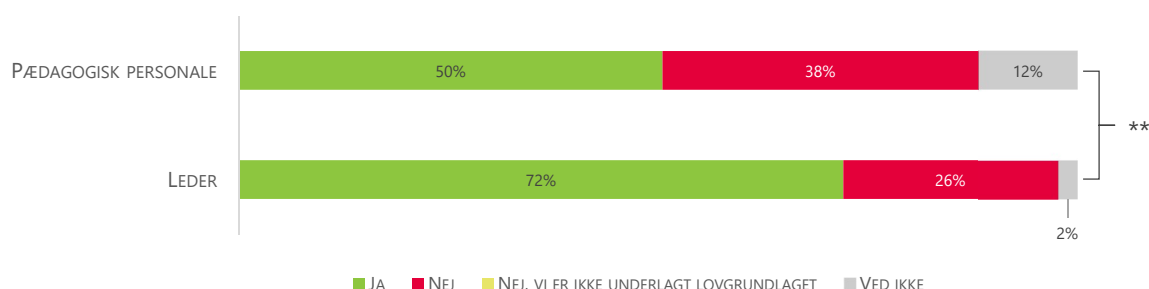
Blandt de skoler (53 %), som angiver, at de opfylder lovkravet, uddyber 44 % deres svar. Et gennemgående tema i uddybelserne er, at skoleledelsen bakker tydeligt op omkring bevægelse. Dette sker dels via italesættelse af vigtigheden og strukturer, som understøtter personalet som fx bevægelsesvejledere. Desuden angiver mange, at der i skemaplanlægningen er indtænkt bevægelse i form af afsatte tidsrum eller ekstra idrætsundervisning. Hertil angiver en stor del, at der er skabt en kultur, hvor personalet indtænker bevægelse i fagene med eller uden kobling til det faglige stof. Endelig angiver en stor del, at bevægelsen opnås igennem frikvartererne og aktiviteter i disse. Det bør her bemærkes, at frikvartererne ikke indgår de 45 minutters daglig bevægelse. (Folketinget, 2013).

Blandt de skoler (27 %)¹, som angiver, at de ikke opfylder lovkravet, uddyber 53 % deres svar. Af uddybelserne fremgår det, at strukturer, prioritering og motivation omkring bevægelse er de primære grunde til, at skolerne ikke lykkes med at skabe gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse. Flere angiver, at der ikke er tid til planlægning og afvikling af bevægelsesaktiviteter, samt at det ikke er prioriteret af ledelsen og i høj grad overladt til den enkelte lærer eller pædagog. Manglende motivation hos undervisere og elever angives som begrundelse, og i den forbindelse at mange undervisere ikke føler sig kompetente til at inddrage bevægelse samt ikke har tiden til at forberede bevægelsen, når kompetencen mangler. Endelig tyder besvarelserne på, at der flere steder hersker en forståelse af, at bevægelsesaktiviteter og læringsaktiviteter er i et modsætningsforhold, hvor flere angiver, at bevægelse tager tid fra undervisningen.

3.1.2 Forskelle mellem ledere og det pædagogiske personale

Tidligere års undersøgelser har vist en signifikant forskel mellem lederes og de pædagogiske personalers besvarelser på spørgsmålet om opfyldelse af lovkravet om gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse. I dette års undersøgelse er der igen signifikant forskel mellem lederes og pædagogiske personalers besvarelser. Hvor 72 % af lederne vurderer, at deres skole opfylder lovkravet, er dette kun gældende for 50 % af de pædagogiske personale jf. Figur 3.3.

Figur 3.3 Forskelle mellem ledelse og pædagogisk personale på spørgsmålet: Med folkeskolereformen blev gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse en del af skoledagen. Vurderer du, at skolen opfylder dette? (folkeskoler)

Kilde Dansk Skoleidræt 2020, (n=213). Pædagogisk personale (n=170), Leder (n=43)

** Signifikant forskel på besvarelser mellem pædagogisk personale og Leder, $p \leq 0,01$

Note: Pædagogisk personale omfatter følgende respondenttyper fra spørgeskemaundersøgelsen: Idrætslærer, Anden lærer, Bevægelsesvejleder/-koordinator, Idrætspædagog og Anden pædagog

¹ 13 % svarede "Nej, vi er ikke underlagt lovgrundlaget". Disse modtog ikke muligheden for at uddybe.

Det er i denne analyse vigtigt at pointere, at kun én person fra hver skole har besvaret undersøgelsen. Det er således ikke ledere og pædagogiske personale på samme skole, som svarer forskelligt, og resultatet kan derfor ikke direkte tolkes på den måde at der er uoverensstemmelse i opfattelsen mellem skoleledere og deres ansatte. Dog tyder resultatet på, at oplevelsen af hvorvidt 45 minutters daglig bevægelse foregår på skolerne, er forskellig i disse to personalegrupper.

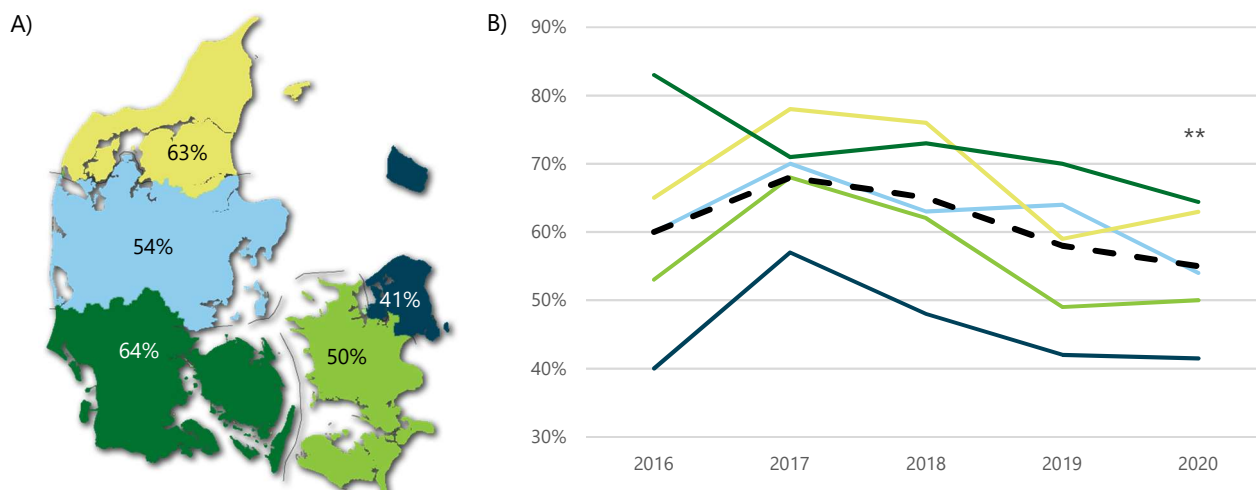
3.1.3 Regionale forskelle

Figur 3.4A viser andelen af folkeskoler i hver region i 2020, som har svaret ja til spørgsmålet om, at de opfylder lovkravet med gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse. Der ses relativt store regionale forskelle, hvor ca. seks ud af ti folkeskoler i Region Syddanmark (64 %) og i Region Nordjylland (63 %) vurderer, de opfylder lovkravet, og kun 41 % vurderer det samme i Region Hovedstaden. Den statistiske analyse viser, at disse forskelle mellem regionerne i 2020 er signifikante.

Den regionale udvikling siden 2016 viser nogen variation fra år til år ift. andelen af skoler, som svarer ja til spørgsmålet om, at de opfylder lovkravet med gennemsnitligt 45 minutters daglig bevægelse (Figur 3.4B). Region Syddanmark, Midtjylland og Hovedstaden har oplevet et fald fra 2019 til 2020 på hhv. 6, 9 og 1 %-point, hvor Region Nordjylland og Sjælland har oplevet en stigning på hhv. 4 og 1 %-point. Samlet er landsgennemsnittet faldet 3 %-point fra 2019 til 2020 til 55 %, hvilket ikke er en signifikant ændring.

Det er vigtigt at pointere, at usikkerheden ved opdelingen i regioner øges, idet antallet af skoler i hver gruppe er relativt lille. Dette kan også forklare variationer fra år til år.

Figur 3.4 Andel af folkeskoler i hver region som opfylder kravet om 45 min. bevægelse

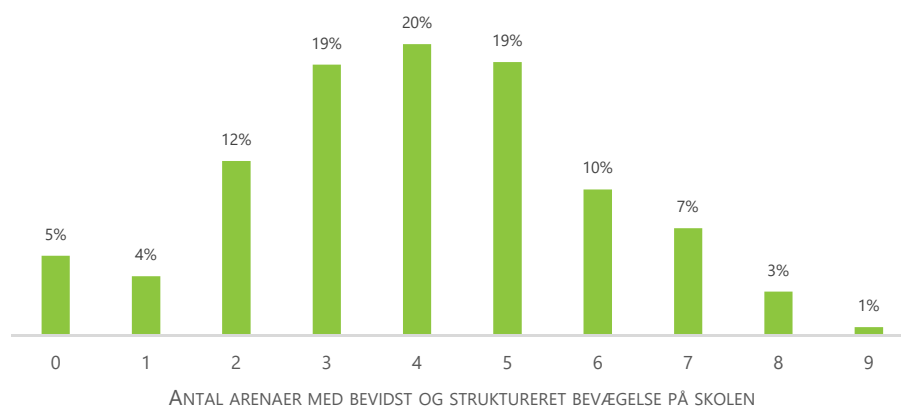
A) Andelen af folkeskoler som vurderer de opfylder lovkravet om gennemsnitligt 45 min. daglig bevægelse fordelt på regioner. **B)** Udviklingen for de enkelte regioner over tid, samt landsgennemsnittet. ● Region Hovedstaden, ● Region Midtjylland, ● Region Nordjylland, ● Region Sjælland, ● Region Syddanmark
● Landsgennemsnit

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=213), Oxford Research 2019 (n=265), 2018 (n=312), 2017 (n=305) og 2016 (n=216)

** Signifikant forskel på besvarelser mellem regioner i 2020, $p \leq 0,01$

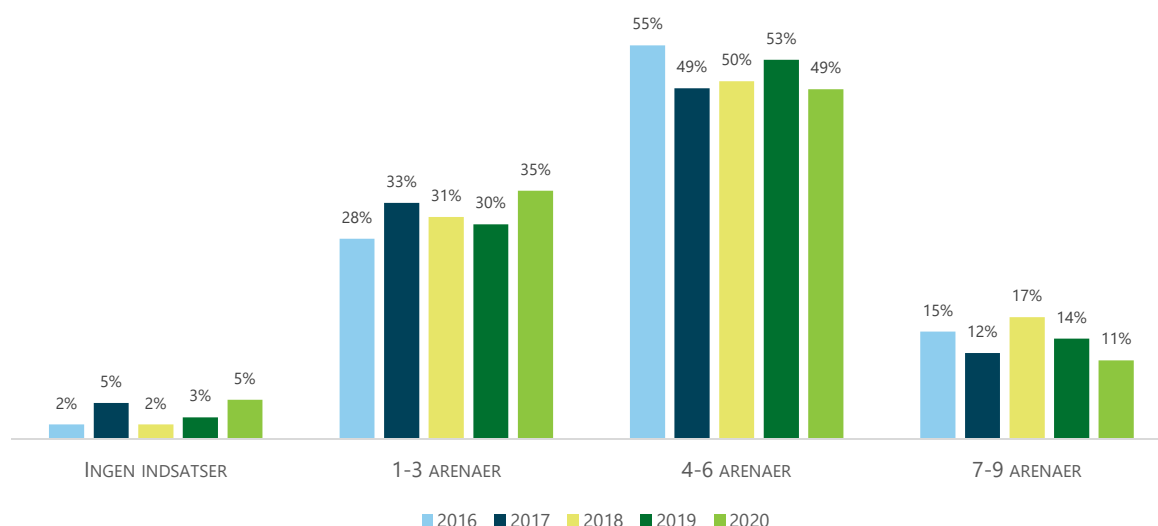
3.2 Udbredelse af bevægelsesindsatser på skolerne

Skolerne er i undersøgelsen blevet spurgt til, inden for hvilke dele af skoledagen de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse. Der er således tale om bevægelsesindsatser, som er blevet overvejet og anvendt bevidst og struktureret for at inddrage bevægelse i skoledagen. Der er i alt defineret ni forskellige arenaer i skoledagen. Figur 3.5 viser, at flest skoler har tre (19 %), fire (20 %) eller fem (19 %) områder af skoledagen, hvor de gennemfører bevidst og struktureret bevægelse. Desuden svarer 5 % af skolerne, at de ikke har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i skoledagen.

Figur 3.5 Fordeling af antal arenaer hvor skolerne har bevægelsesindsatser

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=321)

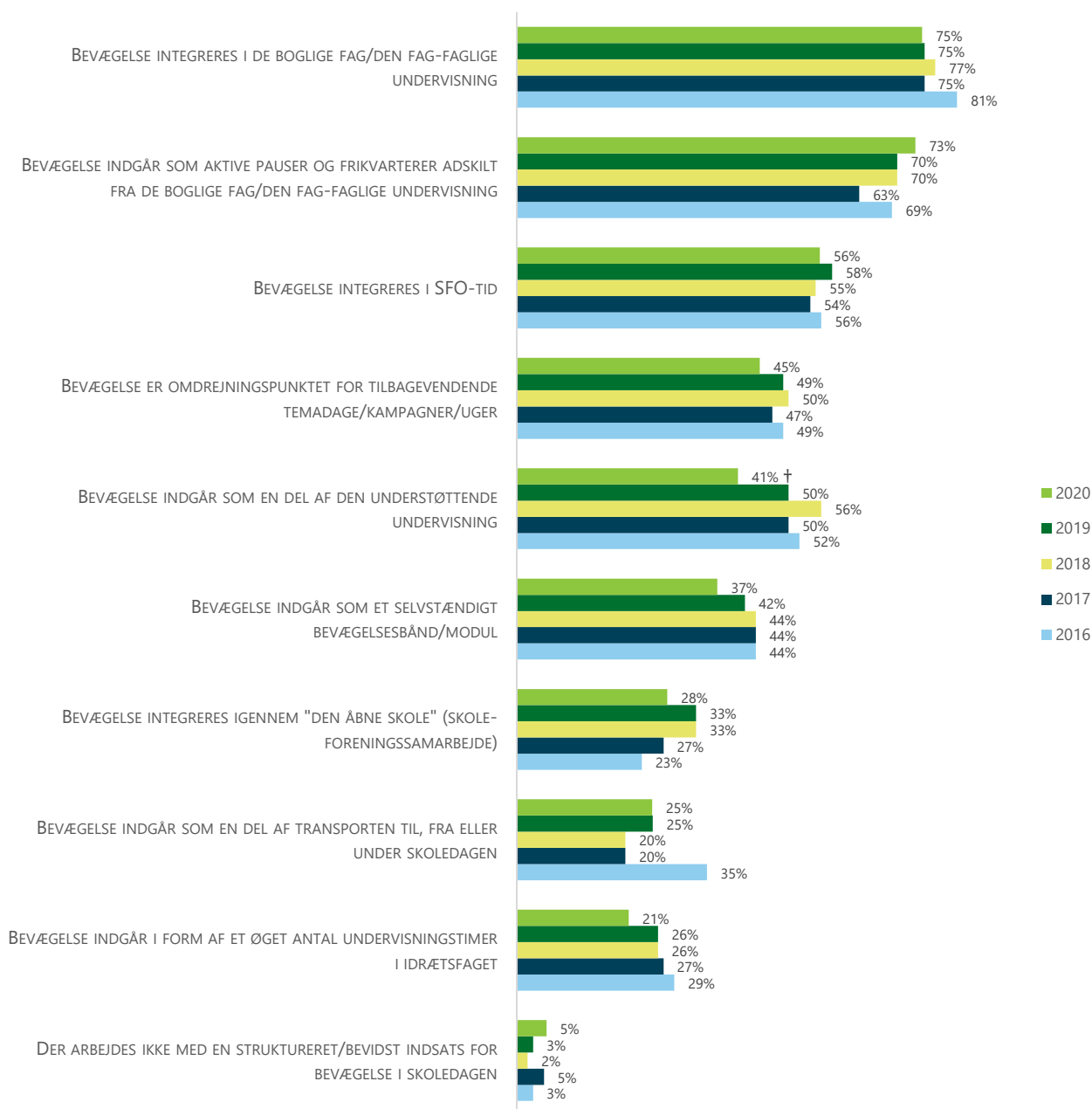
Figur 3.6 viser udviklingen i antal arenaer, hvor skolerne svarer, de har en bevidst og struktureret bevægelsesindsats fra 2016 til 2020 grupperet i den højeste, midterste og laveste tredjedel samt ingen indsatser. Som det ses, er der ikke sket markante forandringer over tid i antallet af arenaer med bevægelsesindsatser over de fem år. Dog ses der fra 2019 til 2020 en tendens til, at der foregår bevægelse i færre arenaer i skoledagen, da der sker et fald i antal skoler, som har bevægelse i 7-9 arenaer (-3 %-point) og 4-6 arenaer (-4 %-point). Samtidig sker der en stigning i antallet af skoler, som ikke har bevægelse (+2 %-point) eller har bevægelse i 1-3 arenaer (+5 %-point). Dette tyder således på, at fordelingen rykker sig imod venstre (den lave ende) i figuren. Dette er dog kun en mulig tendens, da udviklingen fra 2019 til 2020 ikke er statistisk signifikant ($p=0,16$).

Figur 3.6 Fordeling af antal arenaer hvor skolerne har bevægelsesindsatser fra 2016 til 2020

Grupperet fordeling af antal arenaer med en struktureret og bevidst bevægelsesindsats på skolerne.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=321), Oxford Research: 2019 (n=413), 2018 (n=463), 2017 (n=479), 2016 (n=383)

Note: I 2016 lød spørgsmålsformuleringen "Hvordan arbejder din skole med at integrere bevægelse i skoledagen?", hvor den fra 2017 har været ændret til "Inden for hvilke dele af skoledagen har I en struktureret og bevidst indsats for bevægelse?"

Figur 3.7 Inden for hvilke dele af skoledagen har I en struktureret og bevidst indsats for bevægelse? (Angiv gerne flere svar)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=321), Oxford Research: 2019 (n=413), 2018 (n=463), 2017 (n=479), 2016 (n=383)

† Signifikant forskel fra 2019 til 2020, $p \leq 0,05$

Note: I 2016 lød spørgsmålsformuleringen "Hvordan arbejder din skole med at integrere bevægelse i skoledagen?", hvor den fra 2017 har været ændret til "Inden for hvilke dele af skoledagen har I en struktureret og bevidst indsats for bevægelse?"

Figur 3.7 viser, i hvilke arenaer i løbet af skoledagen skolerne har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse. De to mest anvendte arenaer for bevægelse er som i tidligere år de boglige fag eller den fag-faglige undervisning samt aktive pauser og frikvarterer. I 2020 afvikler tre ud af fire skoler bevægelse i de boglige fag og den fag-faglige undervisning, og 73 % af skolerne har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i aktive pauser og frikvarterer. Godt halvdelen af skolerne angiver, at bevægelse inddrages i SFO-tiden (56 %), og 45 % af skolerne afvikler tilbagevendende kampagner, temadage eller -uger. Hertil indgår

bevægelse som en del af den understøttende undervisning på fire ud af ti skoler (41 %) og som bevægelsesbånd på 37 % af skolerne. De tre arenaer, hvor færrest skoler har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse, er Den åbne skole (28 %), transport til, fra eller under skoledagen (25 %) og i idrætsfaget i form af øget antal timer (21 %).

Resultaterne fra 2016-2020 ligger tæt med få statistisk signifikante ændringer i fordelingen af svarene. I 2020 har den understøttende undervisning som den eneste arena oplevet en statistisk signifikant ændring fra 2019 med en tilbagegang fra 50 % i 2019 til 41 % i 2020. Dette kan sandsynligvis tilskrives den justering af folkeskoleloven, som Folketinget vedtog i 2019, der gjorde det muligt at omlægge understøttende undervisningstimer med henblik på at gøre skoledagen kortere for indskolingseleverne og øge skolernes frihed til at tilrettelægge skoledagen (Børne- og Undervisningsministeriet, 2019). Det er ligeledes bemærkelsesværdigt, at det på trods af manglende statistisk signifikans kan observeres, at alle arenaer ligger på samme eller lavere niveau i 2020 sammenlignet med 2019 med undtagelse af aktive pauser og frikvarterer, som er steget 3 %-point til 73 %.

3.3 Bevægelsesindsatsernes hyppighed

For at få en bedre forståelse for de enkelte bevægelsesindsatser er skolerne inden for de arenaer, hvor de har angivet at have en bevidst og struktureret indsats for bevægelse, spurgt ind til, i hvilket omfang bevægelsesindsatserne forekommer i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling. Det er således kun de skoler, som har en bevægelsesindsats inden for en bestemt arena, som har modtaget de uddybende spørgsmål, hvorfor antallet af besvarelser (n) varierer. For at undersøge om der er sket en ændring over tid, vises udviklingen fra 2016 til 2020 som andele af totalpopulationen og kan dermed give et billede af udviklingen på landsplan - og ikke blot blandt den subpopulation som har en bevægelsesindsats i den pågældende arena.

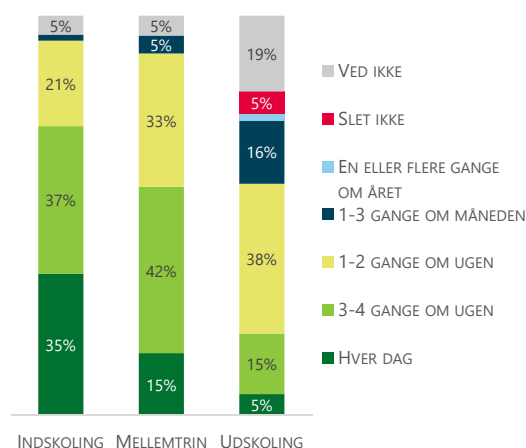
I de følgende afsnit gennemgås de ni forskellige arenaer individuelt med de mest anvendte arenaer først og de mindst anvendte arenaer til sidst.

3.3.1 De boglige fag og den fag-faglige undervisning

De boglige fag og den fag-faglige undervisning er den arena, hvor flest skoler angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse (75 % i 2020).

Figur 3.8 viser, at de skoler, som i 2020 har en indsats på området, oftest arbejder med bevægelse i indskolingen, samt at inddragelsen falder på mellemtrinnet og i udskolingen. 93 % af skolerne inddrager bevægelse minimum 1-2 gange om ugen i indskolingen. Dette tal er 90 % på mellemtrinnet og 58 % i udskolingen. Fra indskolingen til mellemtrinnet ses et markant fald i inddragelsen af bevægelse hver dag fra 35 % til 15 %, hvor bevægelsen i højere grad forekommer 1-2 gange om ugen eller 3-4 gange om ugen. I udskolingen inddrages bevægelse primært 1-2 gange om ugen (38 %) på de skoler, som har en indsats på området. Kun 5 % af skolerne inddrager bevægelse dagligt i udskolingen, og 5 % inddrager slet ikke bevægelse i udskolingen. Det er bemærkelsesværdigt, at 19 % af skolerne ikke ved, i hvilken grad bevægelse inddrages på området i udskolingen.

Figur 3.8 Du har svaret, at bevægelse integreres i de boglige fag/den fag-faglige undervisning: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

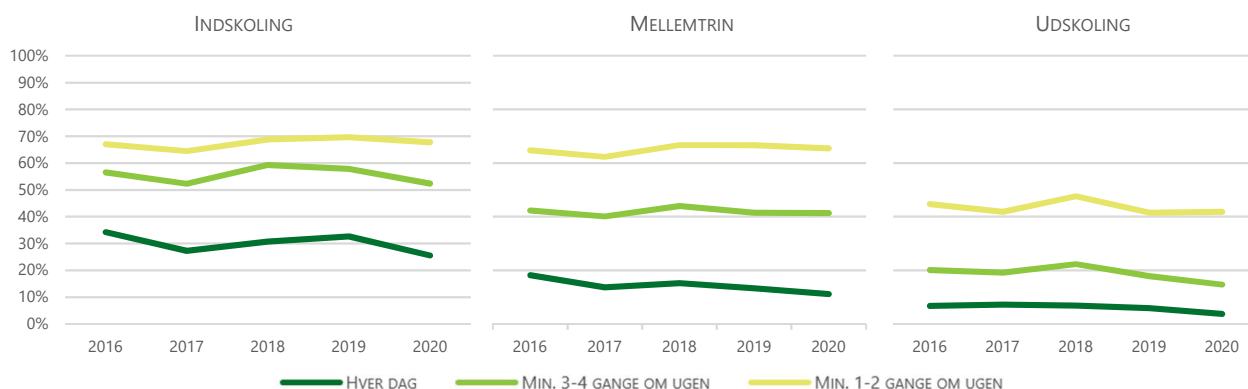
Hyppigheden af inddragelse af bevægelse i de boglige fag og den fag-faglige undervisning hos de skoler, som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=232)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Over de fem år, hvor Bevægelse i skoledagen er blevet gennemført, ses det samme billede som i årets undersøgelse: At bevægelse inddrages mest i de boglige fag og den fag-faglige undervisning i indskolingen og mindst i udskolingen (Figur 3.9). Udviklingen i andelen af landets skoler, som inddrager bevægelse på området minimum 1-2 gange om ugen, er relativt stabil over de fem år med kun små udsving. I 2020 inddrager 68 % af landets skoler bevægelse minimum 1-2 gange om ugen i indskolingen, og hhv. 65 % og 42 % gør det samme på mellemtrinnet og i udskolingen. Der ses en tendens til, at den daglige inddragelse af bevægelse er faldende i indskolingen og på mellemtrinnet. Hvor 34 % af landets skoler i 2016 inddrager bevægelse dagligt i indskolingen, sker dette i 2020 på 26 % af skolerne. På mellemtrinnet er den daglige inddragelse faldet fra 18 % til 11 % af landets skoler.

Figur 3.9 Udvikling i inddragelse af bevægelse i de boglige fag og den fag-faglige undervisning fra 2016 til 2020

Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse i de boglige fag og den fag-faglige undervisning hhv. hver dag, minimum 3-4 gange i ugen og minimum 1-2 gange i ugen i hhv. indskolingen, mellemtrin og udskolingen.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=232), Oxford Research: 2019 (n=306), 2018 (n=351), 2017 (n=343), 2016 (n=285)

I 2020 er der tilføjet et spørgsmål til inddragelsen af bevægelse i de boglige/fag-faglige fag med henblik på at undersøge, i hvilke fag inddragelsen forekommer. Figur 3.10 viser, at fagene matematik, dansk, engelsk, natur/teknologi og tysk er de fag, hvor bevægelse primært integreres. Ni ud af ti skoler, som har en indsats på området, integrerer bevægelse i matematik (93 %) og dansk (91 %). Hertil integreres bevægelse i engelskundervisningen på 63 % af skolerne. I natur/teknologi inddrages bevægelse på 44 % af skolerne, og i tysk sker dette på 39 % af skolerne.

Figur 3.10 I hvilke boglige/fag-faglige fag vurderer du, at bevægelse primært integreres på din skole? (Vælg op til 5 fag)

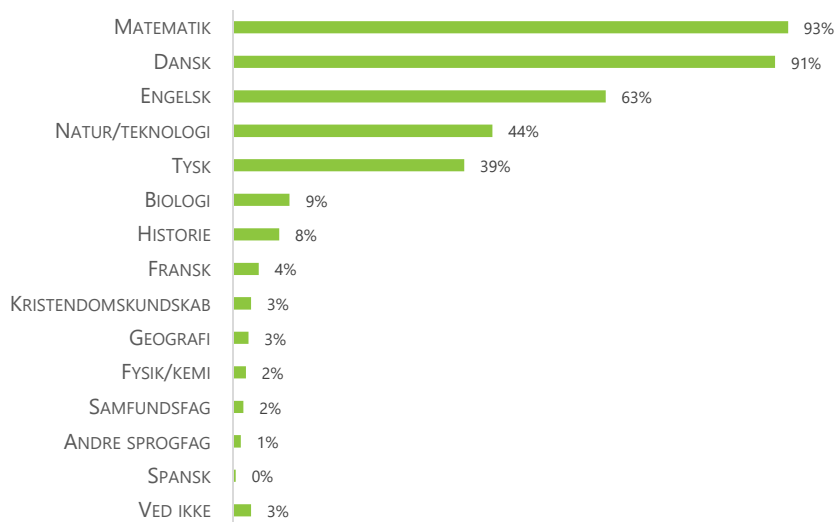

Illustration af hvilke fag der primært inddrages bevægelse i på de skoler, som har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i de boglige/fag-faglige fag.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=232)

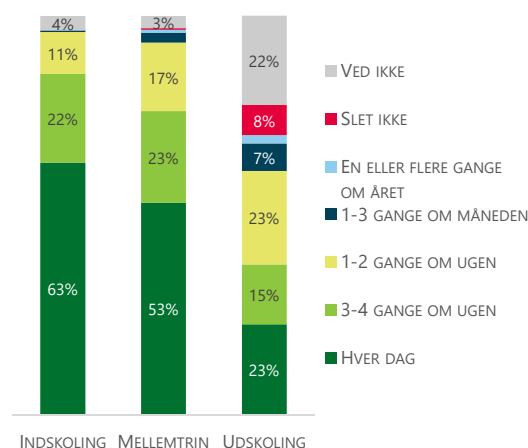
3.3.2 Aktive pauser og frikvarterer

Aktive pauser og frikvarterer adskilt fra den boglige og fag-faglige undervisning er den arena, hvor næst flest skoler angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse (73 % i 2020).

Figur 3.11 viser, at de skoler, som i 2020 har en indsats på området, oftest arbejder med bevægelse i indskolingen og mellemtrinnet, samt at inddragelsen falder i udskolingen. 96 % af skolerne inddrager bevægelse i 1-2 gange om ugen i indskolingen. Dette tal er 93 % på mellemtrinnet og 61 % i udskolingen. Fra indskolingen til mellemtrinnet ses et lille fald i inddragelsen af bevægelse hver dag fra 63 % til 53 %, hvor bevægelsen i højere grad forekommer 1-2 eller 3-4 gange om ugen. I udskolingen falder den daglige bevægelse som aktive pauser og frikvarterer til mindre end halvdelen af niveauet på mellemtrinnet (23 %). Mere end hver femte skole, som har en indsats på området, svarer "ved ikke" omkring udskolingen.

Udviklingen over de fem år, hvor Bevægelse i skoledagen er blevet gennemført, viser som i årets undersøgelse, at inddragelse af bevægelse som aktive pauser og frikvarterer minimum 1-2 gange i ugen sker på 6-7 ud af ti skoler i indskolingen og på mellemtrinnet, hvorimod inddragelsen er markant lavere i udskolingen (3-4 ud af ti skoler) (Figur 3.12). Efter et fald fra 2016 til 2017 er inddragelsen af bevægelse på området steget markant i både indskolingen og på mellemtrinnet frem til 2020, så forskellen fra 2016 er signifikant for inddragelse minimum 1-2 og 3-4 gange om ugen på begge trin samt daglig inddragelse på mellemtrinnet. I indskolingen er bevægelse minimum 1-2 gange i ugen steget med 14 %-point fra 54 % i 2017 til 68 % i 2020, mens det samme tal er steget 15 %-point for mellemtrinnet til 67 % i 2020. I udskolingen er der ligeledes flere skoler, som har inddraget bevægelse i aktive pauser og frikvarterer fra 2017 til 2020. Stigningen på 10 %-point fra 2017 til 44 % i 2020 resulterer i, at udskolingen i 2020 ligger på niveau med det første år, hvor undersøgelsen blev gennemført (42 % i 2016).

Figur 3.11 Du har svaret, at bevægelse indgår som aktive pauser og frikvarterer adskilt fra de boglige fag og den fag-faglige undervisning: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

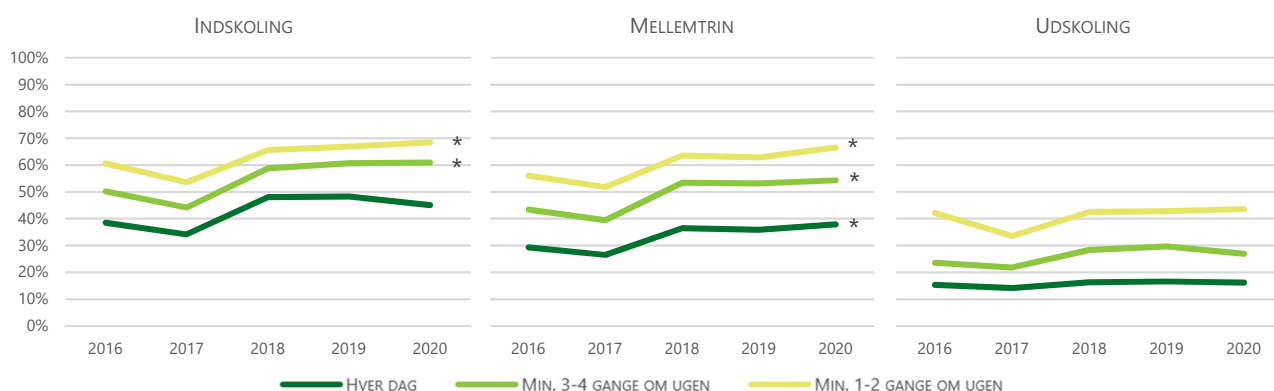

Hyppigheden af inddragelse af bevægelse som aktive pauser og frikvarterer hos de skoler som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=229)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Figur 3.12 Udvikling i inddragelse af bevægelse i aktive pauser og frikvarterer fra 2016 til 2020

Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse i aktive pauser og frikvarterer hhv. hver dag, minimum 3-4 gange i ugen og minimum 1-2 gange i ugen i hhv. indskolingen, mellemtrin og udskolingen.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=229), Oxford Research: 2019 (n=285), 2018 (n=313), 2017 (n=282), 2016 (n=244)

* Signifikant forskel fra 2016 til 2020, $p \leq 0,05$

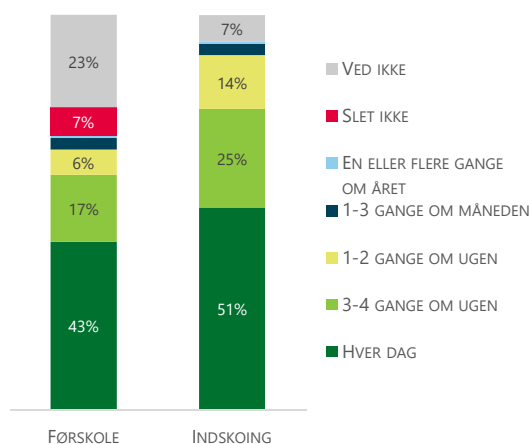
3.3.3 SFO-tid

I 2020 har 56 % af skolerne en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i SFO-tiden. SFO'en er således den tredjestørste arena for bevægelse i de danske grundskoler.

Som det ses i Figur 3.13 angiver 66 % af skolerne, som har en bevægelsesindsats i SFO-tiden, at dette forekommer minimum 1-2 gange i ugen for førskolebørn. I indskoling integreres bevægelse minimum 1-2 gange om ugen på 90 % af de skoler, som har en indsats på området. 23 % af skolerne ved ikke, hvor ofte bevægelse inddrages i førskolen, og 7 % inddrager slet ikke bevægelse i førskolen.

Over de fem år, hvor Bevægelse i skoledagen er blevet gennemført, er der ingen signifikant udvikling i inddragelsen af bevægelse i SFO-tiden (Figur 3.14). I 2016 integrerede 34 % af skolerne bevægelse i førskolen minimum 1-2 gange om ugen, hvilket er identisk med 2020. I indskoling integrerede 46 % af skolerne bevægelse i SFO-tiden i 2016, og 47 % gør det samme i 2020.

Figur 3.13 Du har svaret, at bevægelse integreres i SFO-tid: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. førskole og indskoling?

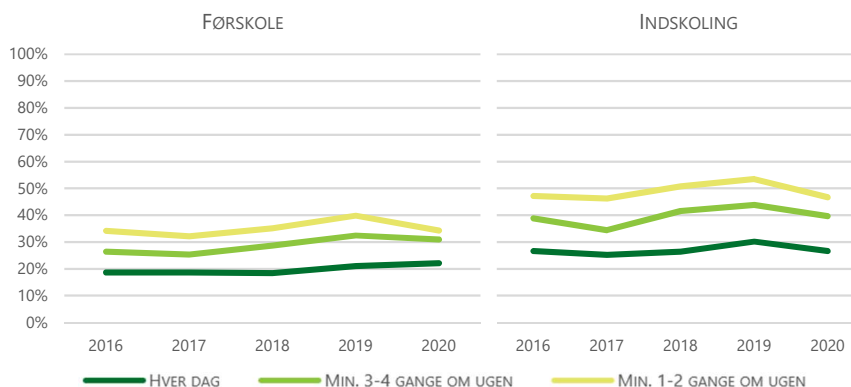

Hyppigheden af inddragelse af bevægelse i SFO-tiden hos de skoler som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=167)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Figur 3.14 Udvikling i inddragelse af bevægelse i aktive pauser og frikvarterer fra 2016 til 2020

Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse i SFO-tiden hhv. hver dag, minimum 3-4 gange i ugen og minimum 1-2 gange i ugen i hhv. førskole og indskoling.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=167), Oxford Research: 2019 (n=235), 2018 (n=250), 2017 (n=246), 2016 (n=198)

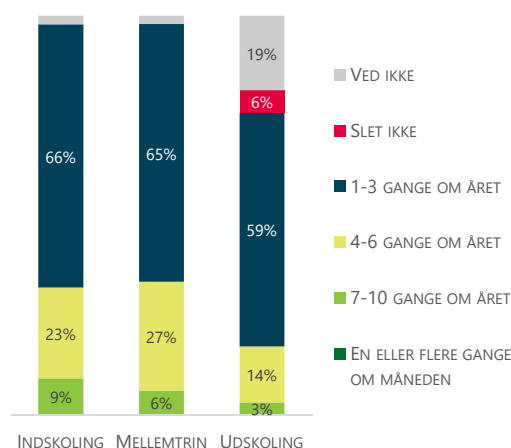
3.3.4 Kampagner, temadage og temauger

I 2020 svarer 45 % af skolerne, at bevægelse er omdrejningspunkt for tilbagevendende kampagner, temadage eller temauger.

Figur 3.15 viser, at størstedelen af de skoler, som inddrager bevægelse i form af kampagner, temadage eller temauger, gør det 1-3 gange om året. Dette sker i omtrent samme omfang på alle tre trin: 66 %, 65 % og 59 % i hhv. indskolingen, mellemtrinnet og udskolingen inddrager bevægelse på området 1-3 gange om året. I indskolingen og på mellemtrinnet inddrager hhv. 32 % og 33 % af skolerne bevægelse 4-10 gange om året, hvor dette kun sker i udskolingen på 17 % af skolerne, som har en indsats på området.

Gennem de fem år, hvor Bevægelse i skoledagen er blevet gennemført, er der ikke sket nogen signifikant udvikling i inddragelsen af bevægelse i kampagner, temadage og temauger. 4-5 ud af ti skoler i landet inddrager bevægelse på området minimum 1-3 gange om året i indskolingen og på mellemtrinnet (Figur 3.16). For udskolingen er dette tal 3-4 ud af ti skoler for perioden.

Figur 3.15 Du har svaret, at bevægelse er omdrejningspunkt for tilbagevendende temadage/kampagner/uger: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

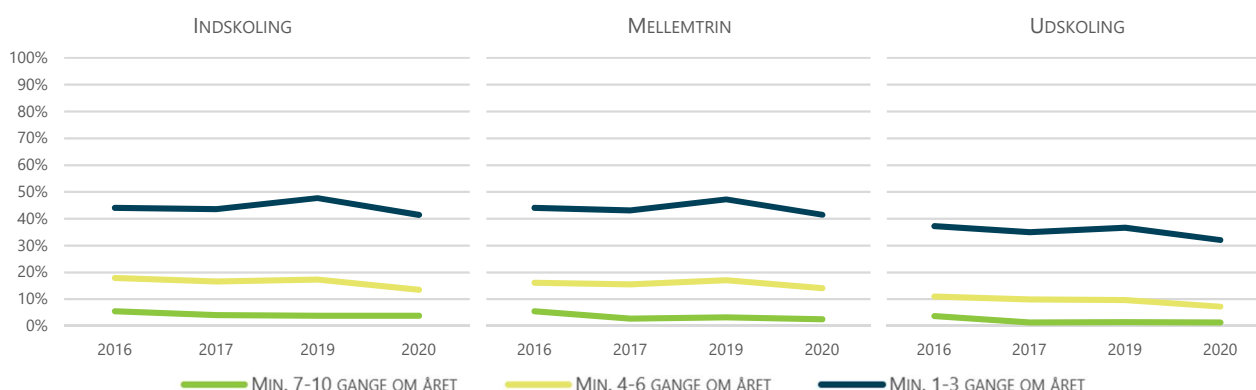

Hyppigheden af inddragelse af bevægelse i kampagner, temadage eller temauger hos de skoler som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=136)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Figur 3.16 Udvikling i inddragelse af bevægelse i kampagner, temadage og temauger fra 2016 til 2020

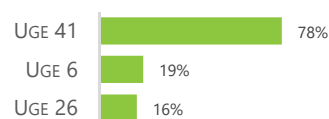
Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse i kampagner, temadage eller temauger hhv. 7-10 gange om året, 4-6 gange om året og 1-3 gange om året i hhv. indskolingen, mellemtrin og udskolingen.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=136), Oxford Research: 2019 (n=199), 2017 (n=215), 2016 (n=176)

Note: Pga. fejl i spørgeskemaet i 2018 indgår der ikke data fra dette år

Af Figur 3.17 fremgår det, at størstedelen af de skoler, som har en indsats på området, svarer, at de tilbagevendende begivenheder typisk er placeret i uge 41 (78 %) inden efterårsferien. 19 % af skolerne afvikler kampagner, temadage eller temauger i uge 6, som for de fleste skoler er den sidste uge inden vinterferien. Endelig anvender 16 % af skolerne den sidste uge inden sommerferien (Uge 26) til formålet.

Figur 3.17 Hvornår på året er temadage /kampagner/uger typisk placeret? (Angiv op til tre ugetal)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=113)

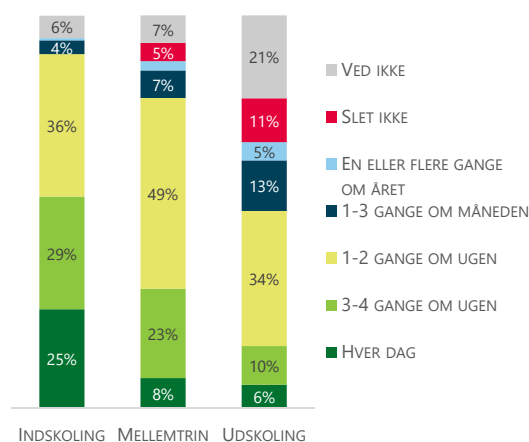
3.3.5 Understøttende undervisning

I 2020 svarer 41 % af skolerne, at de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i den understøttende undervisning. Dette er et signifikant fald på 9 %-point fra 2019.

Figur 3.18 viser, at 90 % af de skoler, som har en indsats på området, integrerer bevægelse minimum 1-2 gange om ugen i indskoling. På mellemtrinnet og i udskoling sker dette på hhv. 80 % og 50 % af skolerne, som har en indsats på området. Den daglige inddragelse af bevægelse i den understøttende undervisning falder markant fra indskoling, hvor 25 % af skolerne, som har en indsats på området inddrager bevægelse dagligt til hhv. 8 % og 6 % på mellemtrinnet og i udskoling.

Der er ikke sket en signifikant ændring fra 2016, hvor undersøgelsen blev gennemført første gang til 2020 (Figur 3.19). Omtrent fire ud af ti danske grundskoler inddrager bevægelse i den understøttende undervisning minimum 1-2 gange om ugen i indskoling, og hhv. 3-4 og to ud af ti skoler gør det samme på mellemtrinnet og i udskoling. Udviklingen viser, at inddragelsen af bevægelse på området er faldet siden 2018 på alle trin, og fra 2019 til 2020 er der sket et signifikant fald i andelen, som inddrager bevægelse i den understøttende undervisning i indskoling på 7 %-point til 36 % i 2020.

Figur 3.18 Du har svaret, at bevægelse indgår som en del af den understøttende undervisning: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

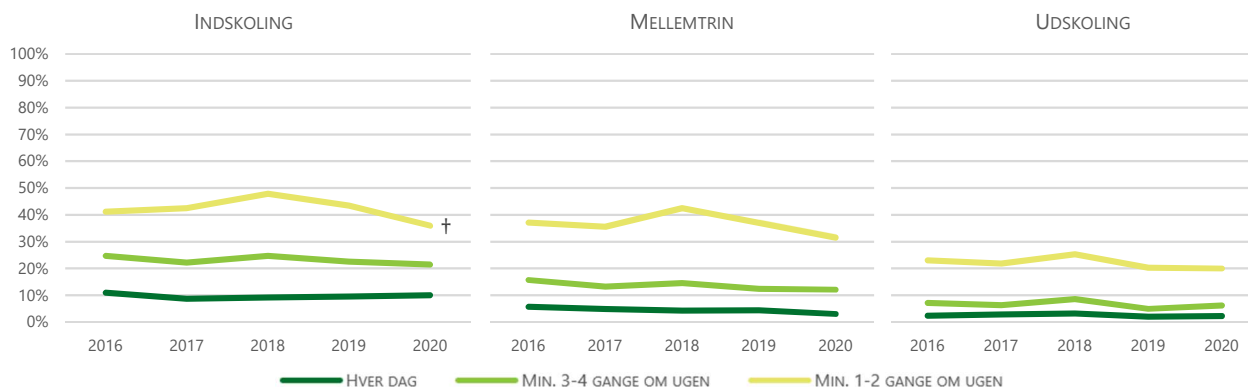

Hyppigheden af inddragelse af bevægelse i den understøttende undervisning hos de skoler som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=128)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Figur 3.19 Udvikling i inddragelse af bevægelse i den understøttende undervisning fra 2016 til 2020

Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse i den understøttende undervisning hhv. hver dag, minimum 3-4 gange i ugen og minimum 1-2 gange i ugen i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=128), Oxford Research: 2019 (n=204), 2018 (n=249), 2017 (n=231), 2016 (n=182)

† Signifikant forskel fra 2019 til 2020, $p \leq 0,05$

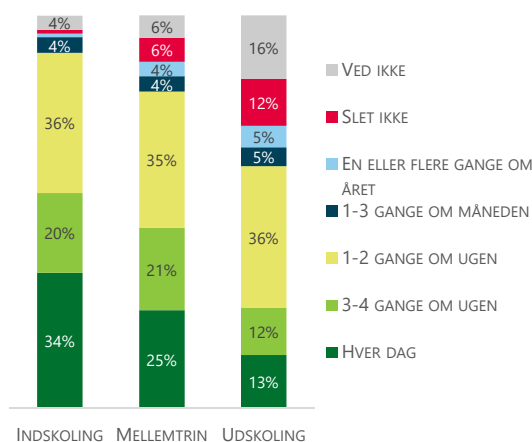
3.3.6 Selvstændigt bevægelsesbånd/modul

I 2020 svarer 37 % af skolerne, at de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i form af selvstændige bevægelsesbånd eller -moduler.

Figur 3.20 viser, at 90 % af de skoler, som har en indsats på området, afvikler bevægelsesbånd eller -moduler minimum 1-2 gange om ugen i indskolingen. På mellemtrinnet og i udskolingen er denne andel hhv. 81 % og 61 %. Inddragelsen falder således fra indskolingen til udskolingen. Det er især den daglige inddragelse af bevægelse, der falder i de ældre klassetrin. Hvor 34 % af skolerne, som har en indsats på området, dagligt afvikler bevægelsesbånd eller -moduler i indskolingen, sker dette på mellemtrinnet og i udskolingen på hhv. 25 % og 13 % af skolerne.

Udviklingen over de fem år, hvor Bevægelse i skoledagen er blevet gennemført, viser at inddragelsen af bevægelse i bevægelsesbånd og -moduler er faldet signifikant (Figur 3.21). Dette skyldes i høj grad et fald fra 2018 til 2019, som trods en lille (ikke signifikant) stigning fra 2019 til 2020 gør, at andelen af grundskoler, som afvikler bevægelsesbånd og -moduler dagligt eller minimum 3-4 gange i ugen, er faldet signifikant (5-7 %-point) på alle trin fra 2016 til 2020. Hertil er faldet fra 2016 til 2020, på skoler som afvikler bevægelsesbånd eller -moduler 1-2 gange i ugen på mellemtrinnet også signifikant. Således afvikler omtrent tre ud af ti grundskoler i 2020 bevægelsesbånd eller -moduler minimum 1-2 gange i ugen i indskolingen og på mellemtrinnet, og i udskolingen sker dette på to ud af ti skoler.

Figur 3.20 Du har svaret, at bevægelse indgår som et selvstændigt bevægelsesbånd/modul: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

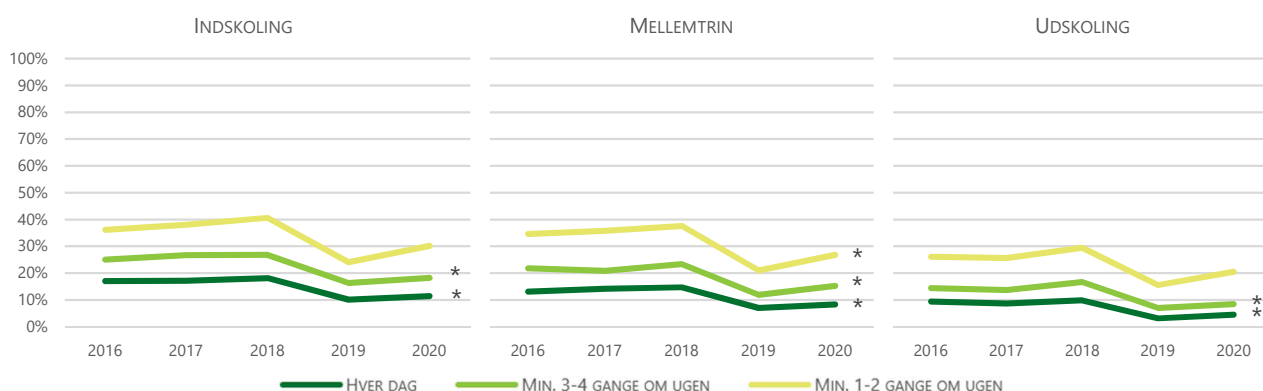

Hyppigheden af inddragelse af bevægelse som selvstændige bevægelsesbånd eller moduler hos de skoler som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=107)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Figur 3.21 Udvikling i inddragelse af bevægelse som selvstændige bevægelsesbånd eller moduler fra 2016 til 2020

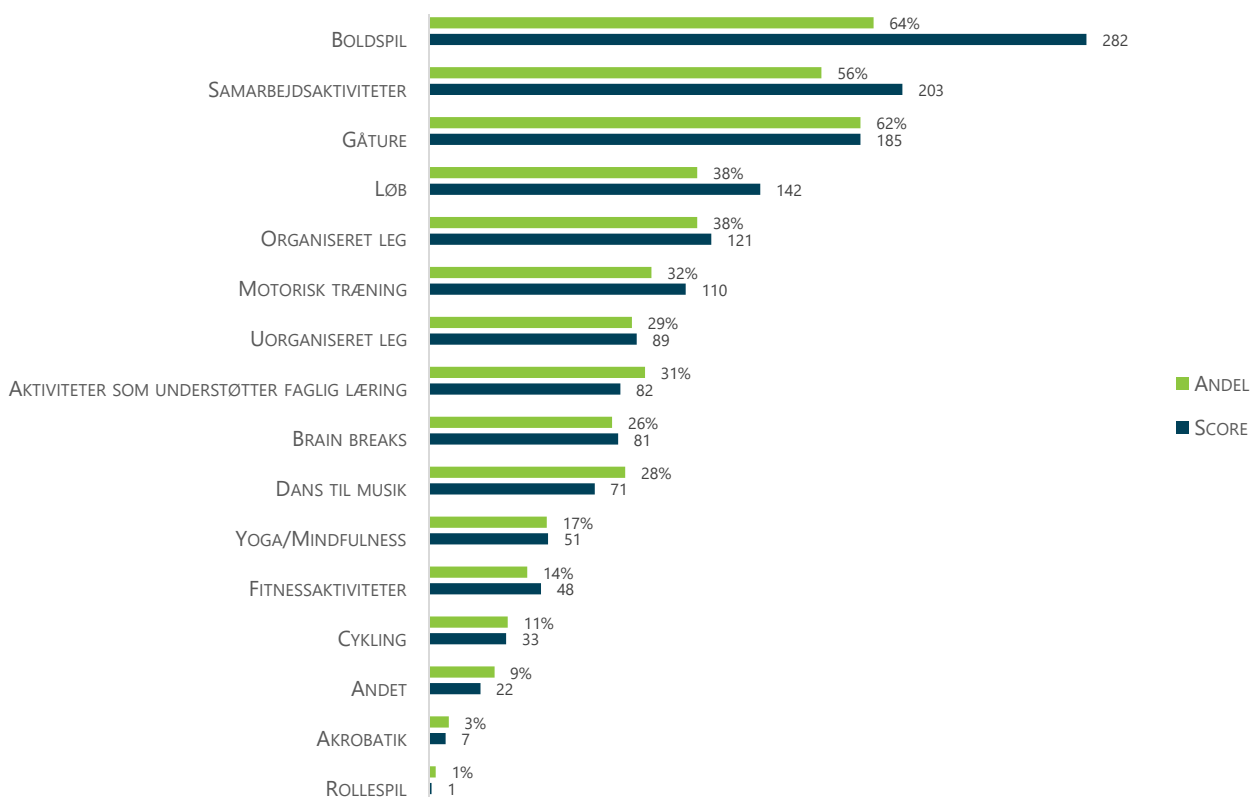

Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse som selvstændige bevægelsesbånd eller moduler hhv. hver dag, minimum 3-4 gange i ugen og minimum 1-2 gange i ugen i hhv. indskolingen, mellemtrin og udskolingen.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=107), Oxford Research: 2019 (n=107), 2018 (n=200), 2017 (n=200), 2016 (n=152)

* Signifikant forskel fra 2016 til 2020, $p \leq 0,05$

Med henblik på at få en dybere forståelse for hvilke aktiviteter skolerne anvender i bevægelsesbåndene, indgår i 2020 et spørgsmål, hvor skolerne bliver bedt om at prioritere op til fem aktiviteter, som indgår i deres bevægelsesbånd. Resultaterne fremgår af Figur 3.22. Boldspil er den aktivitet, som skolerne har rangeret højest med 282 point og afvikling på 64 % af skolerne. Samarbejdsaktiviteter (203 point), gåture (185 point) og løb (142 point) er også hyppigt forekomne aktiviteter. Rollespil (1 point), akrobatik (7 point) og andet (22 point) er de lavest rangerede aktiviteter.

Figur 3.22 Hvilke aktiviteter indeholder bevægelsesbåndene primært? (prioriter op til 5 aktiviteter)

Rangering af aktiviteter som primært indgår i bevægelsesbånd på de skoler, som anvender disse. Skolerne har prioriteret op til fem aktiviteter. Andel angiver, hvor mange procent af skolerne som angiver, at deres bevægelsesbånd indeholder aktiviteten. Score er udregnet ved at tildele en 1. prioritet 5 point, en 2. prioritet 4 point, en 3. prioritet 3 point osv. og derefter udregne summen af point for hver aktivitet.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=107)

3.3.7 Den åbne skole

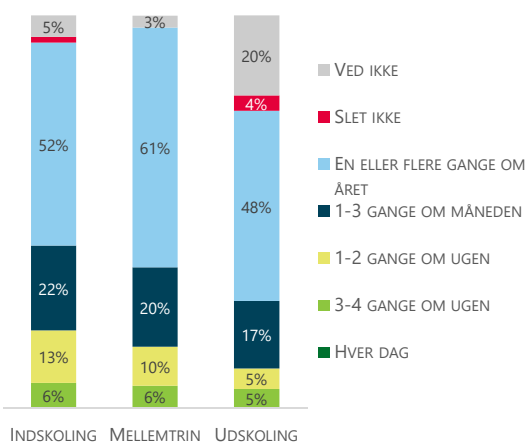
I 2020 svarer 28 % af skolerne, at de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i form af skole-foreningssamarbejde igennem Den åbne skole.

Figur 3.23 viser, at skole-foreningssamarbejdet igennem Den åbne skole primært foregår én eller flere gange om året på de skoler, som har en indsats på området (indskoling: 52 %, mellemtrin: 61 %, udskoling: 48 %). På omtrent to ud af ti skoler, som har en indsats på området, foregår skole-foreningssamarbejdet 1-3 gange om måneden. Den ugentlige inddragelse mellem 1-4 gange om ugen foregår i indskolingen på 19 % af skolerne, der har en indsats på området. På mellemtrin og udskoling sker dette på hhv. 16 % og 10 % af skolerne.

Respondenterne har fået mulighed for at give eksempler på, hvordan de arbejder i åben skole-regi. Samarbejde med lokale idrætsforeninger i form af undervisningsforløb, inspirationsbesøg og foreningsdage er de primære eksempler, som er givet.

Udviklingen over de fem år, hvor Bevægelse i skoledagen er blevet gennemført, viser, at bevægelse kun i et lille omfang inddrages i åben skole-samarbejdet med foreningslivet. Det er under en tredjedel af landets grundskoler, som angiver, at de har et åben skole-samarbejde, som inddrager bevægelse (Figur 3.24). Dog ses det, at der fra 2016 til 2020 har været en signifikant stigning i andelen af skoler, som har et åben skole-samarbejde på alle tre trin. I indskolingen er andelen, som i 2020 inddrager bevægelse igennem Den åbne skole minimum 1-3 gange i måneden 12 %, og på 27 % af skolerne sker det minimum én eller flere gange om året. Dette er signifikante stigninger fra 2016 på hhv. 7 og 9 %-point. På mellemtrinnet inddrager 10 % af skolerne bevægelse på området minimum 1-3 gange om måneden, og på 28 % af skolerne foregår dette minimum én eller flere gange om året, hvilket er signifikante stigninger fra 2016 på hhv. 5 og 9 %-point. I udskolingen inddrager 8 % af skolerne i 2020 bevægelse igennem Den åbne skole minimum 1-3 gange om måneden, hvilket er en signifikant stigning fra 2016 på 5 %-point.

Figur 3.23 Du har svaret, at bevægelse integreres igennem "den åbne skole" (skole-foreningssamarbejde): Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

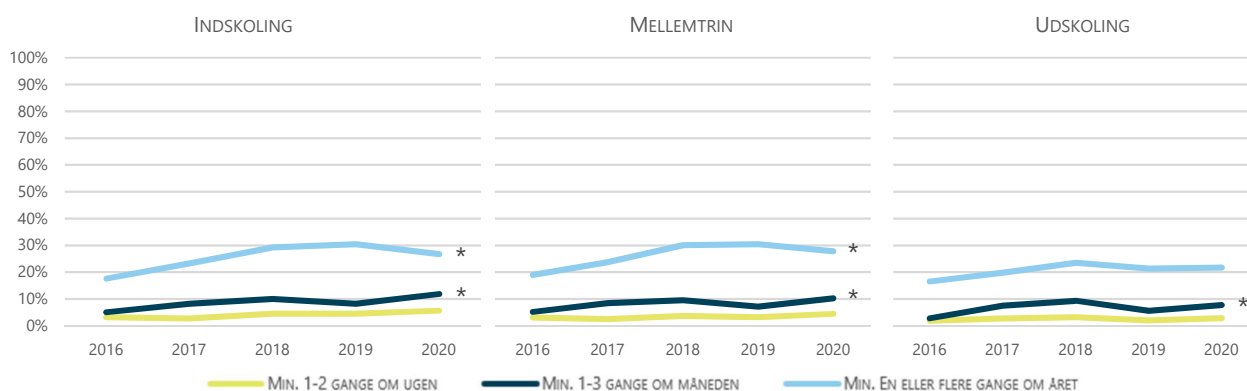

Hyppigheden af inddragelse af bevægelse igennem Den åbne skole hos de skoler som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=92)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Figur 3.24 Udvikling i inddragelse af bevægelse igennem skole-foreningssamarbejdet i Den åbne skole fra 2016 til 2020

Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse igennem Den åbne skole hhv. minimum 1-2 gange om ugen, minimum 1-3 gange om måneden og minimum én eller flere gange om året i hhv. indskolingen, mellemtrin og udskolingen.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=92), Oxford Research: 2019 (n=135), 2018 (n=149), 2017 (n=120), 2016 (n=79)

* Signifikant forskel fra 2016 til 2020, $p \leq 0,05$

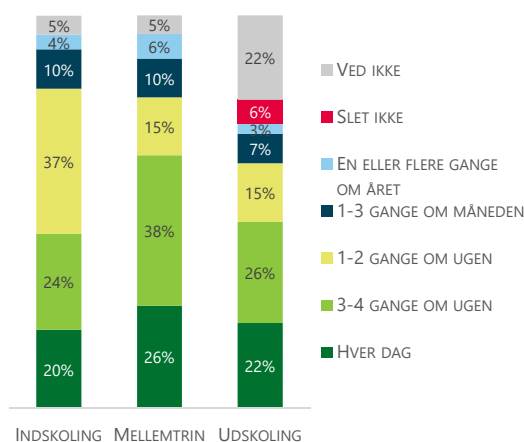
3.3.8 Transport til, fra eller under skoledagen

I 2020 svarer 25 % af skolerne, at de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i form af aktiv transport til, fra eller under skoledagen. Dette omhandler således ikke den almindelige transport til og fra skole, men de tilfælde hvor skolen inddrager aktiv transport, fx i form af cykling i nærområdet.

Figur 3.25 viser, at 81 % af de skoler, som har en indsats på området, vurderer, at bevægelse indgår som en del af transporten minimum 1-2 gange om ugen i indskoling. På mellemtrinnet inddrager 79 % af skolerne bevægelse minimum 1-2 gange om ugen, mens 63 % svarer dette for udskoling.

Udviklingen over de fem år, som Bevægelse i skoledagen er blevet gennemført, viser, at bevægelse kun i et lille omfang inddrages som aktiv transport på skolerne. Det er under en femtedel af landets grundskoler, som angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats for transport i skoledagen minimum 1-2 gange om ugen (Figur 3.26). Siden 2016 er der ikke sket en signifikant ændring i andelen af skoler, som inddrager bevægelse som transport minimum 1-2 gange i ugen, men på mellemtrinnet og i udskoling er der sket en signifikant stigning i andelen, som gør dette minimum 3-4 gange i ugen. I 2020 inddrager 15 % af grundskolerne aktiv transport minimum 3-4 gange i ugen på mellemtrinnet, og 11 % gør dette i udskoling. Dette svarer til signifikante stigninger på 6 og 4 %-point på hhv. mellemtrin og i udskoling.

Figur 3.25 Du har svaret, at bevægelse indgår som en del af transporten til, fra eller under skoledagen: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

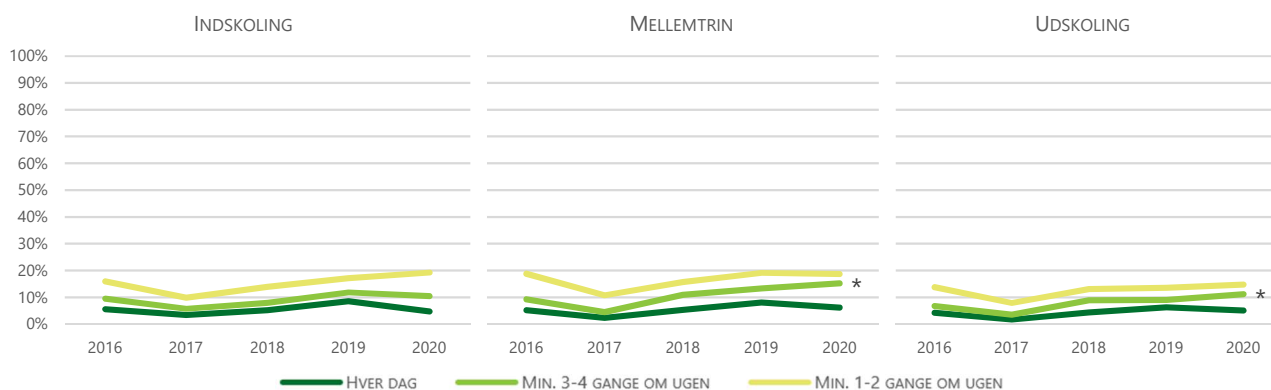

Hyppigheden af inddragelse af bevægelse i form af transport til, fra eller under skoledagen hos de skoler som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=76)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Figur 3.26 Udvikling i inddragelse af bevægelse som transport til, fra eller under skoledagen fra 2016 til 2020

Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse i form af aktiv transport til, fra eller under skoledagen hhv. hver dag, minimum 3-4 gange i ugen og minimum 1-2 gange i ugen i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=76), Oxford Research: 2019 (n=104), 2018 (n=92), 2017 (n=86), 2016 (n=118)

* Signifikant forskel fra 2016 til 2020, $p \leq 0,05$

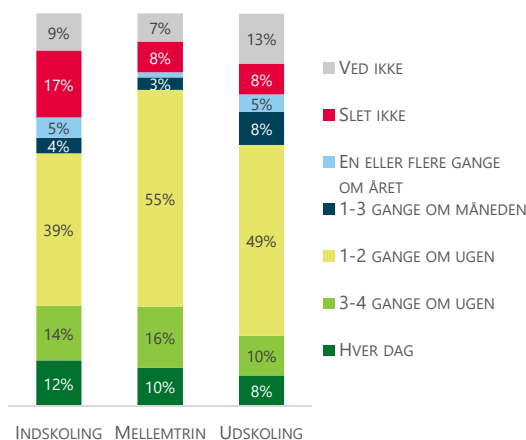
3.3.9 Øget antal undervisningstimer i idrætsfaget

I 2020 svarer 21 % af skolerne, at de har en bevidst og struktureret indsats for bevægelse i form af ekstra undervisningstimer i idrætsfaget.

Figur 3.27 viser, at 65 % af de skoler, som har en indsats på området, vurderer, at bevægelse indgår i form af ekstra idrætsundervisning minimum 1-2 gange i ugen i indskoling. På mellemtrinnet afvikler 81 % af skolerne, som har en indsats på området, ekstra idrætstimer minimum 1-2 gange i ugen, mens 67 % svarer dette for udskoling. Det er primært 1-2 gange om ugen, at skolerne afvikler ekstra idrætsundervisning, men det er bemærkelsesværdigt at omtrent en ud af ti skoler, som har en indsats på området, afvikler ekstra idrætsundervisning dagligt på alle trin.

Udviklingen over de fem år, som Bevægelse i skoledagen er blevet gennemført, viser, at omtrent en femtedel af landets skoler har implementeret bevægelse i form af ekstra idrætstimer på alle tre trin (Figur 3.28). I 2020 afvikler 13 %, 17 % og 14 % af landets grundskoler ekstra idrætstimer minimum 1-2 gange om ugen i hhv. indskoling, på mellemtrinnet og i udskoling. Der er ikke sket nogen signifikant ændring i andelen, som afvikler ekstra idrætstimer fra 2016 til 2020.

Figur 3.27 Du har svaret, at bevægelse indgår i form af et øget antal undervisningstimer i idrætsfaget: Hvor ofte vurderer du, at dette forekommer på hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling?

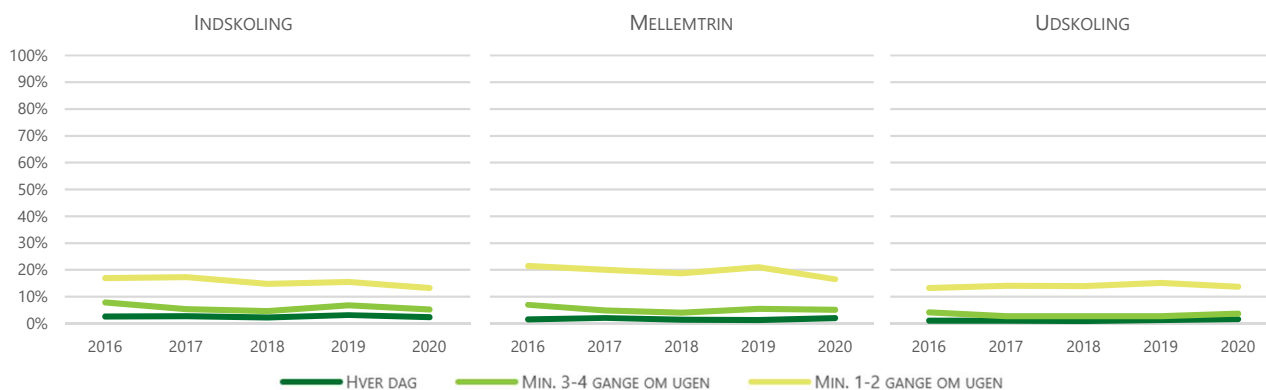

Hyppigheden af inddragelse af bevægelse i form af øget antal undervisningstimer i idræt hos de skoler som i 2020 angiver, at de har en bevidst og struktureret indsats i denne arena.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020, (n=66)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

Figur 3.28 Udvikling i inddragelse af bevægelse i form af ekstra undervisningstimer i idrætsfaget fra 2016 til 2020

Andelen af danske grundskoler som inddrager bevægelse i form af ekstra undervisningstimer i idrætsfaget hhv. hver dag, minimum 3-4 gange i ugen og minimum 1-2 gange i ugen i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=66), Oxford Research: 2019 (n=107), 2018 (n=115), 2017 (n=122), 2016 (n=99)

DET BREDE OG POSITIVE SUNDHEDSBEGREB

Sundhed er fysisk, social og mental velbefindende på kort og lang sigt og ikke blot fraværet af sygdom eller svækkelse.

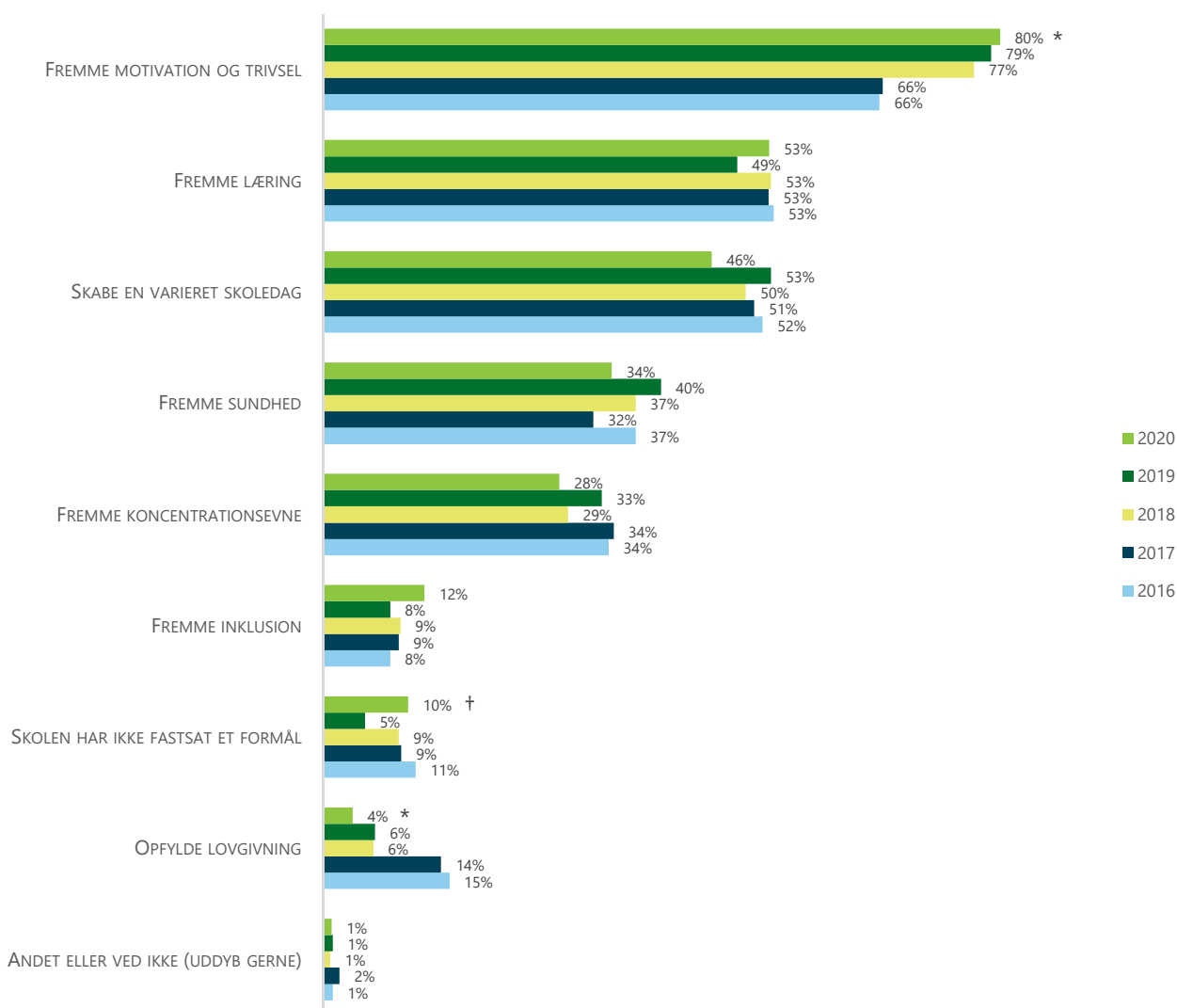

4. Rammesætning

4.1 Skolernes formål med bevægelse

For at skabe forståelse for hvad der motiverer skolerne til at inddrage bevægelse i skoledagen, er skolerne blevet bedt om at identificere de tre primære formål med bevægelse. Deres svar er illustreret i Figur 4.1.

Figur 4.1 Hvad er din skoles primære formål med at arbejde med bevægelse? (afkryds maksimalt tre)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=306), Oxford Research: 2019 (n=401), 2018 (n=446), 2017 (n=451), 2016 (n=345)

† Signifikant forskel fra 2019 til 2020, $p \leq 0,05$, * Signifikant forskel fra 2016 til 2020, $p \leq 0,05$

Figur 4.1 viser, at "fremme af motivation og trivsel" klart er det formål, som flest skoler angiver (80 %). Hertil er "fremme læring" (53 %) og "skabe en varieret skoledag" (46 %) ofte begrundelser for inddragelse af bevægelse i skoledagen. Færre skoler har "fremme sundhed" (34 %) og "fremme koncentrationsevne" (28 %) som formål, og kun få skoler har "fremme inklusion" (12 %) som formål. En ud af ti skoler har ikke et fastsat formål for bevægelse, og 4 % angiver, at "opfyldning af lovgivningen" er et formål med bevægelse.

Fra 2019 til 2020 ses nogen variation i skolernes angivelse af formål med inddragelse af bevægelse i skoledagen. "Fremme motivation og trivsel" er som tidligere det formål, som klart flest skoler angiver for bevægelse, og dette er steget signifikant over de fem år, hvor undersøgelsen er gennemført med 14 %-point til

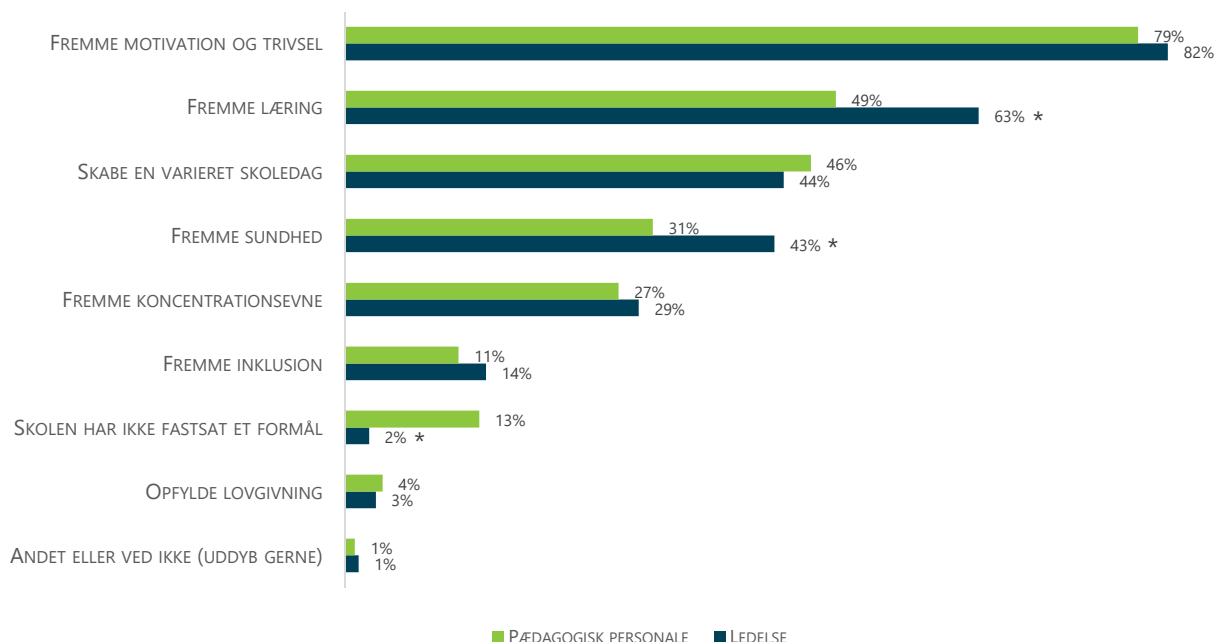
80 % i 2020. "Fremme læring" er steget 4 %-point til 53 % i 2020, så dette formål i 2020 er det næstmest anvendte. "Skabe en varieret skoledag" er faldet med 6 %-point til 46 % i 2020 ($p=0,06$), og er dermed det tredje mest anvendte formål. Disse ændringer er dog ikke signifikante og kan derfor ikke afvises at være tilfældige. Fra 2019 til 2020 er der sket en fordobling i andelen af skoler, som angiver, at de ikke har et fastsat formål for bevægelse, så dette i 2020 er tilfældet på 10 % af landets grundskoler. Dog ses der ligeledes store variationer på dette formål, idet der fra 2018 til 2019 skete et signifikant fald på 4 %-point (ikke markeret i figuren).

4.1.1 Forskelle mellem ledere og det pædagogiske personale

En analyse af svar fra hhv. ledelse og pædagogisk personale viser, at der imellem disse personalegrupper findes forskellige opfattelser af, hvilke formål som ligger til grund for at arbejde med bevægelse på skolerne. Figur 4.2 viser, at der er signifikant forskel på besvarelsenerne mellem ledere og pædagogisk personale omkring tre af de opstillede formål. Hvor 63 % af lederne angiver, at "fremme læring" er et primært formål for arbejde med bevægelse, er dette tilfældet for 49 % af det pædagogiske personale. Ligeledes angiver signifikant flere ledere (43 %) end pædagogiske personer (31 %), at "fremme sundhed" er et primært formål. Det er bemærkelsesværdigt, at 13 % af det pædagogiske personale angiver, at deres skole ikke har fastsatte formål for bevægelse, hvorimod kun 2 % af lederne angiver dette.

Det er fortsat en bemærkning værd, at kun én person fra hver skole har besvaret undersøgelsen. Det er således ikke ledere og pædagogiske personer på samme skole, som svarer forskelligt, og det kan dermed ikke direkte tolkes, at der er uoverensstemmelse i opfattelsen mellem skoleledere og deres ansatte. Dog tyder resultaterne på, at der er forskel på, hvordan personalegrupper opfatter formål omkring bevægelse i skolen, og det kan være et opmærksomhedspunkt på skolerne at skabe en fælles forståelse for, hvorfor der arbejdes med bevægelse.

Figur 4.2 Forskelle mellem ledere og pædagogisk personale på spørgsmålet: Hvad er skolens primære formål med at arbejde med bevægelse? (Afkryds maksimalt tre)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 ($n=303$)

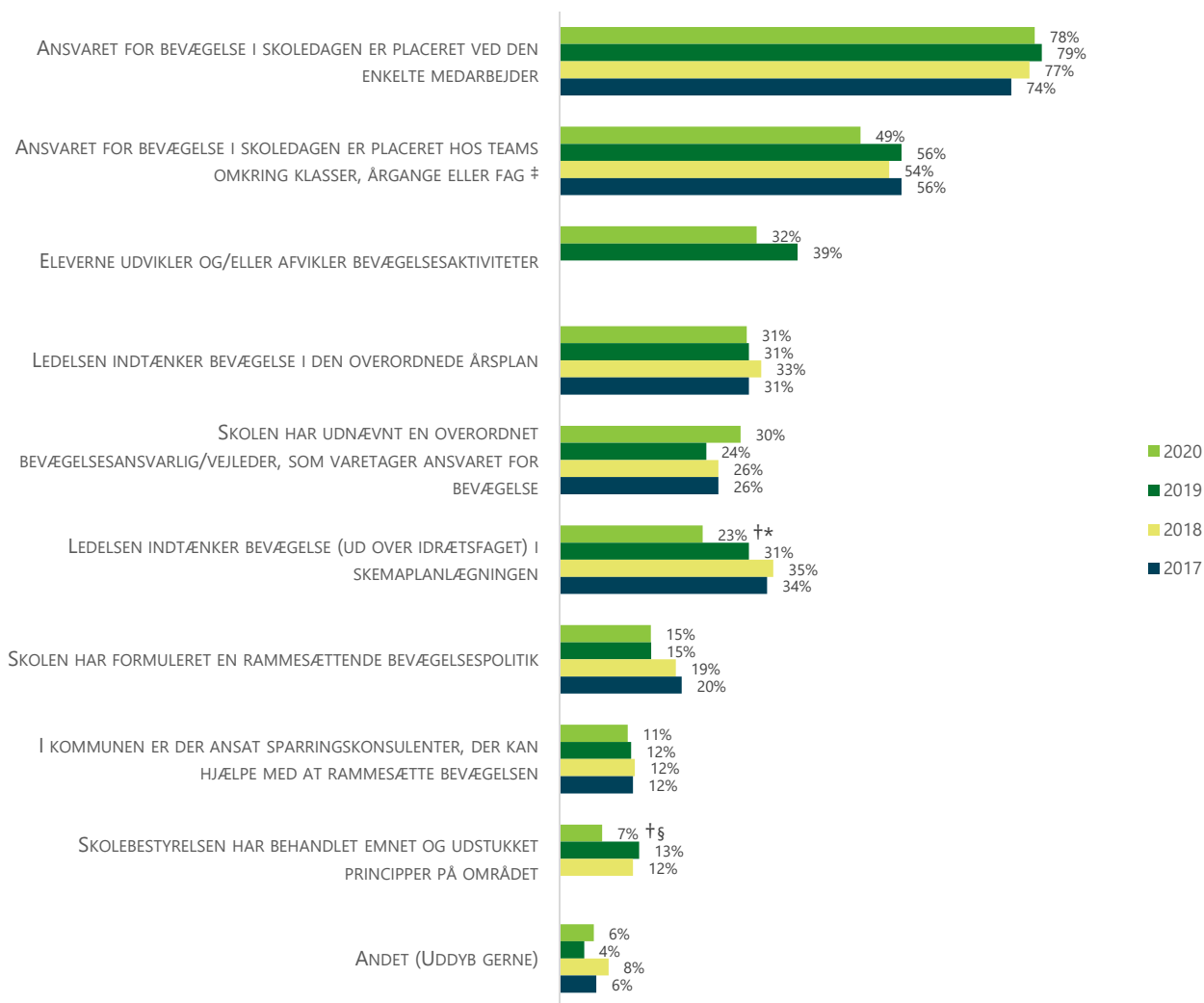
* Signifikant forskellig fra pædagogisk personale, $p \leq 0,05$

Note: Pædagogisk personale omfatter følgende respondenttyper fra spørgeskemaundersøgelsen: Idrætslærer, Anden lærer, Bevægelsesvejleder/-koordinator, Idrætspædagog og Anden pædagog

4.2 Organisering og strukturer omkring bevægelse i skoledagen

Rammesætningen af bevægelse har stor betydning for, hvorvidt en skole lykkes med at gøre bevægelse til en naturlig del af hverdagen. Succesfuld implementering lykkes, når medarbejderen (her pædagogisk personale) 1) er motiveret og føler, at det giver en værdi ift. kerneopgaven, 2) føler sig kompetent og kan finde sparring blandt kollegaer, samt 3) oplever at skolen finder det vigtigt, sætter det på dagsordenen og skaber strukturer, som understøtter arbejdet (Scaccia et al., 2015). Skolerne spørges i undersøgelsen ind til, hvordan bevægelse er rammesat hos dem. Resultatet ses i Figur 4.3.

Figur 4.3 Hvordan er bevægelse på din skole rammesat? (Angiv gerne flere svar)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=308), Oxford Research: 2019 (n=404), 2018 (n=449), 2017 (n=425)

† Signifikant forskel fra 2019 til 2020, $p \leq 0,05$, * Signifikant forskel fra 2017 til 2020, $p \leq 0,05$, § Signifikant forskel fra 2018 til 2020, $p \leq 0,05$

‡ Svarkategorien er i 2020 blevet ændret fra formuleringen i 2017-2019: "De enkelte teams integrerer bevægelse".

Note: Figuren viser ikke resultaterne fra 2016, da der har været større ændringer i svarkategorier og formuleringer, som gør det metodisk vanskeligt at sammenligne med 2016. Desuden er svarkategorien "Eleverne udvikler og/eller afvikler bevægelsesaktiviteter" tilføjet i 2019, mens kategorien "Skolebestyrelsen har behandlet emnet og udstukket principper på området" blev tilføjet i 2018.

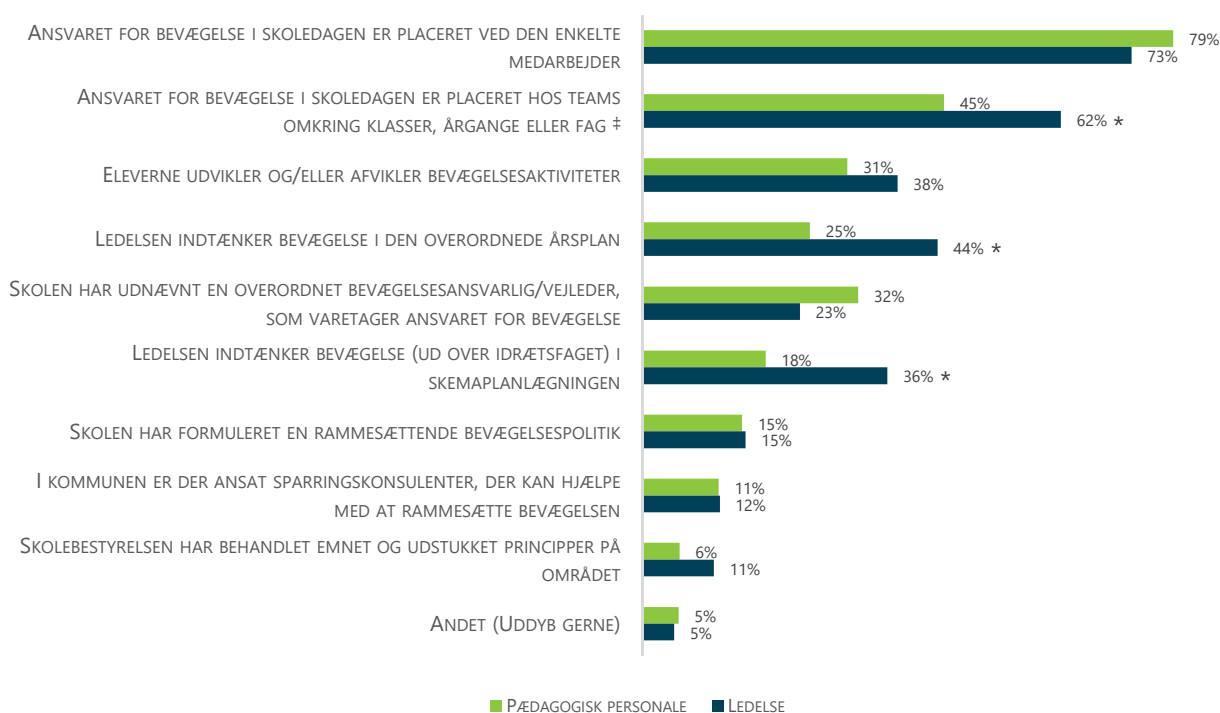
Figur 4.3 viser, at bevægelse typisk er rammesat hos den enkelte medarbejder (78 %) og hos teams omkring klasser, årgange eller fag (49 %). Hertil angiver 32 % af skolerne, at eleverne inddrages omkring bevægelse ved at udvikle og/eller afvikle bevægelsesaktiviteter. På omkring tre ud af ti skoler indtænker ledelsen bevægelse i den overordnede årsplan (31 %), og/eller man har udnævnt en overordnet bevægelsesansvarlig/vejleder, som varetager ansvaret for bevægelse (30 %). På 23 % af skolerne indtænker ledelsen bevægelse (ud over idrætsfaget) i skemaplanlægningen, hvilket er et signifikant fald på 8 %-point fra 2019.

Over de fire år, som er illustreret i Figur 4.3, er der på de fleste svarkategorier ikke sket signifikante ændringer. Dog er der sket et signifikant fald fra 2017 til 2020 på 11 %-point i andelen af skoler, hvor ledelsen indtænker bevægelse (ud over idrætsfaget) i skemaplanlægningen fra 34 % i 2017 til 23 % i 2020. Dette fald er primært sket fra 2019 til 2020, hvor der er et signifikant fald på 8 %-point. Andelen af skoler, som angiver, at skolebestyrelsen har behandlet emnet og udstukket principper på området, er faldet signifikant med 6 %-point fra 13 % i 2019 til 7 % i 2020. De 7 % i 2020 er også signifikant lavere end niveauet i 2018 (12 %), hvor svarkategorien indgik første gang.

4.2.1 Forskelle mellem ledere og pædagogisk personale

En analyse af svar fra hhv. ledelse og pædagogisk personale viser, at der imellem disse personalegrupper kan findes forskellige opfattelser af, hvordan bevægelse er rammesat. Figur 4.4 viser, at 62 % af lederne angiver, at ansvaret for bevægelse er placeret hos teams omkring klasser, årgange eller fag, hvilket 45 % af det pædagogiske personale angiver. Dette er en signifikant forskel på 17 %-point. Ligeledes er der signifikant forskel på opfattelsen af ledelsens rolle omkring bevægelse. Hvor 44 % af lederne angiver, at de indtænker bevægelse i den overordnede årsplan, er det kun 25 % af det pædagogiske personale, som angiver dette. Hertil angiver 36 % af lederne, at bevægelse indtænkes i skemaplanlægningen, hvilket 18 % af det pædagogiske personale angiver.

Figur 4.4 Forskelle mellem ledere og pædagogisk personale på spørgsmålet: Hvordan er bevægelse på din skole rammesat? (Angiv gerne flere svar)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=304)

* Signifikant forskellig fra pædagogisk personale, $p \leq 0,05$

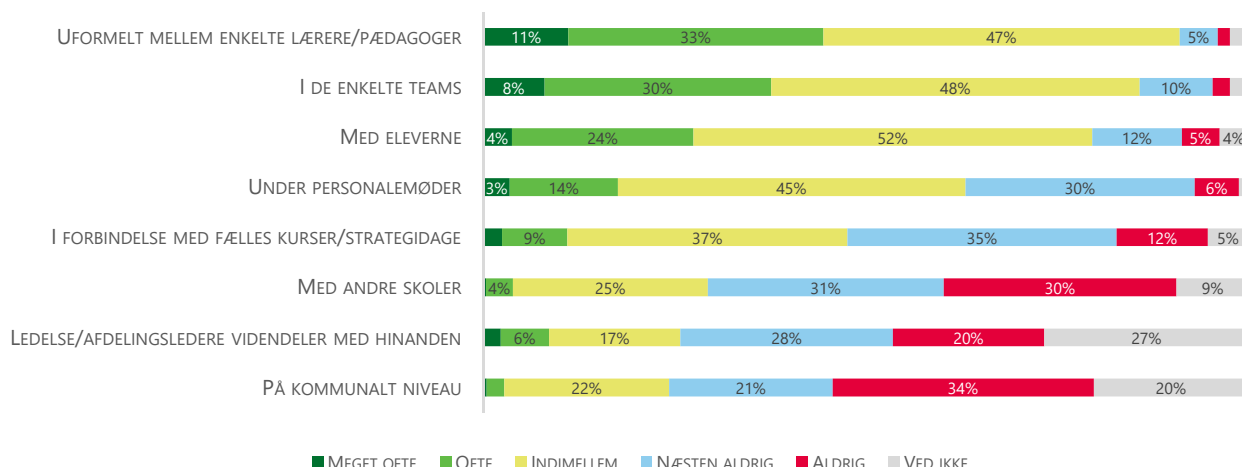
Note: Pædagogisk personale omfatter følgende respondenttyper fra spørgeskemaundersøgelsen: Idrætslærer, Anden lærer, Bevægelsesvejleder/-koordinator, Idrætspædagog og Anden pædagog

Igen kan det bemærkes, at der kun er én person fra hver skole, som har besvaret undersøgelsen. Det er således ikke ledere og pædagogiske personaler på samme skole, som svarer forskelligt, og resultatet kan derfor ikke direkte tolkes på den måde, at der er uoverensstemmelse i opfattelsen mellem skoleledere og deres ansatte. Dog tyder resultaterne på, at der er forskel på, hvordan personalegrupper opfatter rammesætningen omkring bevægelse i skolen. Det kan derfor være et opmærksomhedspunkt for skolerne at sikre at der er fælles forståelse for hvordan bevægelse er rammesat.

4.3 Videndeling

Videndeling er centralt for at lykkes med at skabe en kultur, hvor bevægelse er en naturlig del af hverdagen, da dette både understøtter og inspirerer den enkelte medarbejder og kan styrke forståelsen af, at bevægelse er vigtigt på skolen. Skolerne spørges i undersøgelsen ind til, hvordan de typisk videndeler omkring bevægelse. Resultaterne kan ses i Figur 4.5. I modsætning til tidligere års undersøgelser er spørgsmålet i 2020 blevet udvidet til at undersøge, hvor ofte skolerne videndeler, og ikke blot om de gør det. Af denne grund er det ikke muligt at sammenligne med tidligere år.

Figur 4.5 Hvor tit videndeler I omkring bevægelse i skoledagen på følgende måder?

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=307)

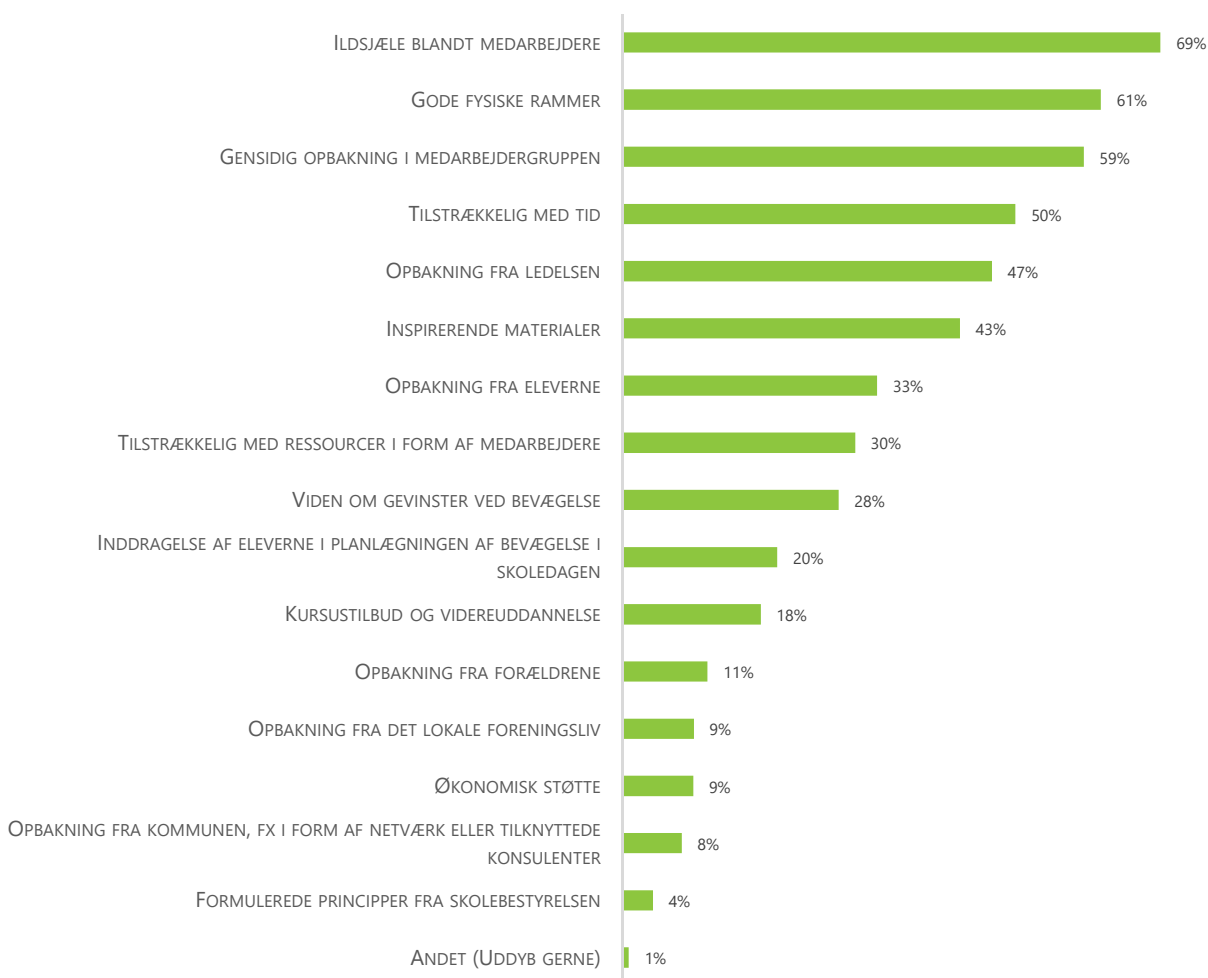
Note: I 2020 er formen på spørgsmålet vedr. videntdeling ændret, således at skolerne blev bedt om at angive, hvor ofte de videndeler på de forskellige måder, og ikke blot om de gør det. Derfor er sammenligning med tidligere års besvarelser ikke muligt.

Note: Andele $\leq 2\%$ er ikke vist med tal

Figur 4.5 viser, at uformel videntdeling mellem enkelte lærere og pædagoger er den primære måde, der videndeles på. 44 % vurderer, at dette forekommer "ofte" eller "meget ofte", og hertil svarer 47 % "indimellem". Ligeledes foregår videntdeling også ofte i de enkelte teams og med eleverne, hvor hhv. 38 % og 28 % vurderer, at dette forekommer "ofte" eller "meget ofte". Mere organiserede former for videntdeling i form af personalemøder og i forbindelsen med fælles kurser og strategidage forekommer i mindre omfang, hvor hhv. 17 % og 11 % svarer "ofte" eller "meget ofte".

4.4 Fremmende og begrænsende faktorer for bevægelse

"Ildsjæle blandt medarbejderne" vurderes i 2020, som i tidligere undersøgelser, som den vigtigste faktor for, at skolerne kan igangsætte og sikre bevægelsesaktiviteter, idet 69 % af skolerne markerer dette (Figur 4.6). Dernæst fremhæves "gode fysiske rammer" (61 %), "gensidig opbakning i medarbejdergruppen" (59 %), "tilstrækkelig med tid" (50 %) og "opbakning fra ledelsen" (47 %). Faktorer, som er mindre vigtige for at igangsætte og sikre bevægelse, er "formulerede principper fra skolebestyrelsen" (4 %), "opbakning fra kommunen" (8 %) og "økonomisk støtte" (9 %).

Figur 4.6 Hvilke faktorer er de vigtigste for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteter på din skole? (vælg de fem vigtigste)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=305)

Note: Pga. en spørgeteknisk fejl i årets undersøgelse, hvor respondenterne skulle vælge præcis fem muligheder modsat op til fem muligheder i 2019, er det ikke muligt at sammenligne med sidste års undersøgelse, hvor spørgsmålet var med første gang.

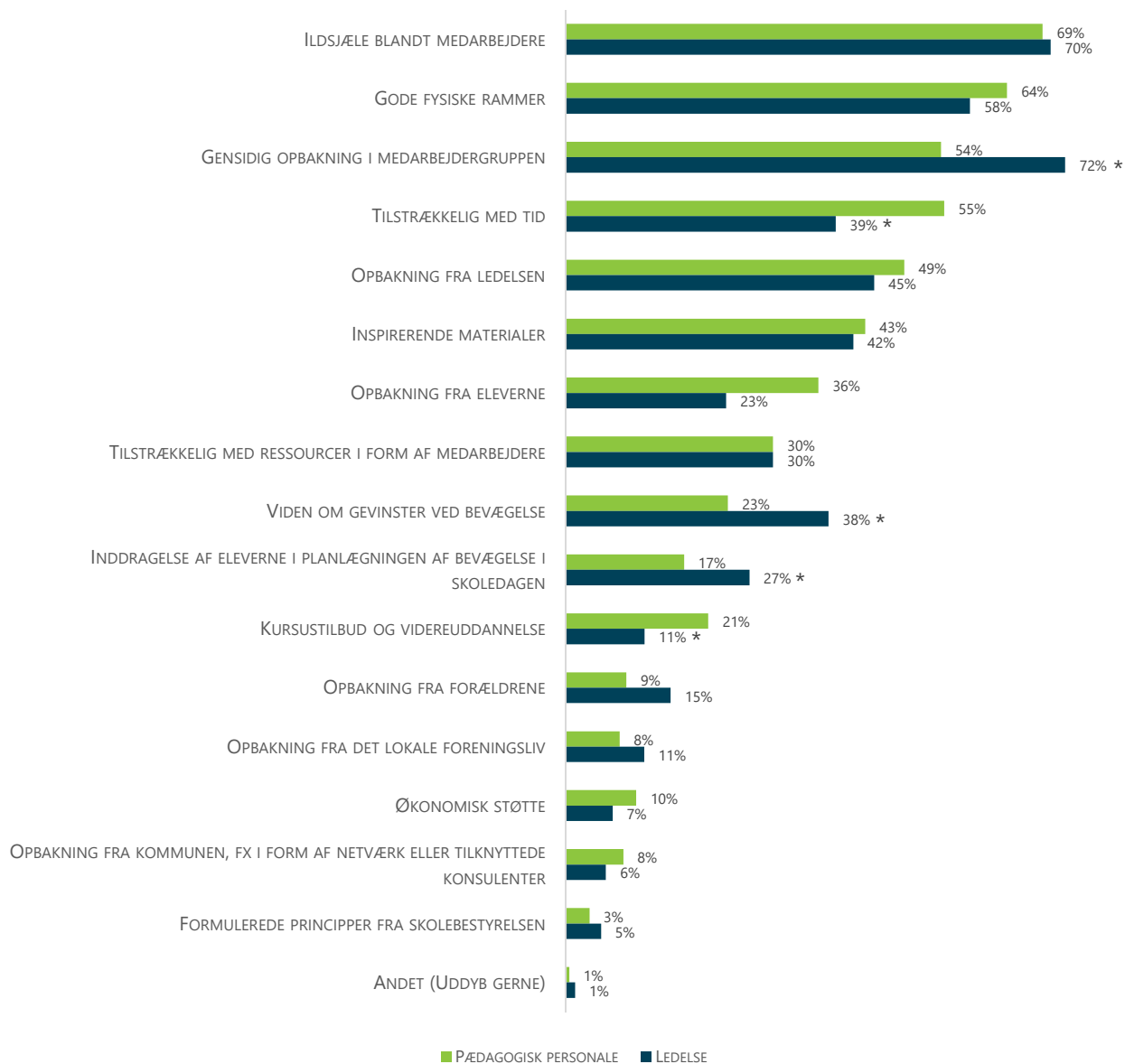
4.4.1 Forskelle mellem ledere og det pædagogiske personale

En analyse af svar fra hhv. ledelse og pædagogisk personale viser, at der imellem disse personalegrupper kan findes forskellige opfattelser af, hvilke faktorer som er vigtige for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteter i skolerne. Figur 4.7 viser, at der ved seks ud af de 17 svarkategorier er signifikant forskel mellem ledelse og pædagogisk personale. Eksempelvis vurderer signifikant flere ledere (72 %) end pædagogiske personaler (54 %) "gensidig opbakning i medarbejdergruppen" som en vigtig faktor, hvorimod signifikant flere pædagogiske personaler (55 %) end ledere (39 %) vurderer, at "tilstrækkelig med tid" er en vigtig faktor. Desuden vurderer pædagogiske personaler i højere grad end ledere, at "opbakning fra eleverne" (36 % vs. 23 %) samt "kursustilbud og videreuddannelse" (21 % vs. 11 %) er vigtige faktorer for bevægelse, hvorimod flere ledere end pædagogiske personaler vurderer det samme for "viden om gevinster ved bevægelse" (38 % vs. 23 %) og "inddragelse af eleverne i planlægningen af bevægelse i skoledagen" (27 % vs. 17 %).

Det er vigtigt at bemærke, at også her har kun én person fra hver skole besvaret undersøgelsen. Det er således ikke ledere og pædagogiske personaler på samme skole, som svarer forskelligt, og resultatet kan derfor ikke direkte tolkes på den måde, at der er uoverensstemmelse i opfattelsen mellem skoleledere og deres ansatte. Dog tyder resultaterne på, at der er forskel på, hvordan disse to grupper generelt vurderer

fremmede faktorer for bevægelse i skolen, og det kan være et opmærksomhedspunkt på skolerne at sikre, at der er en fælles forståelse for, hvilke faktorer som er vigtige at understøtte, og hvordan det gøres.

Figur 4.7 Forskelle mellem ledere og pædagogisk personale på spørgsmålet: Hvilke faktorer er de vigtigste for at kunne igangsætte eller sikre bevægelsesaktiviteter på din skole? (vælg de fem vigtigste)

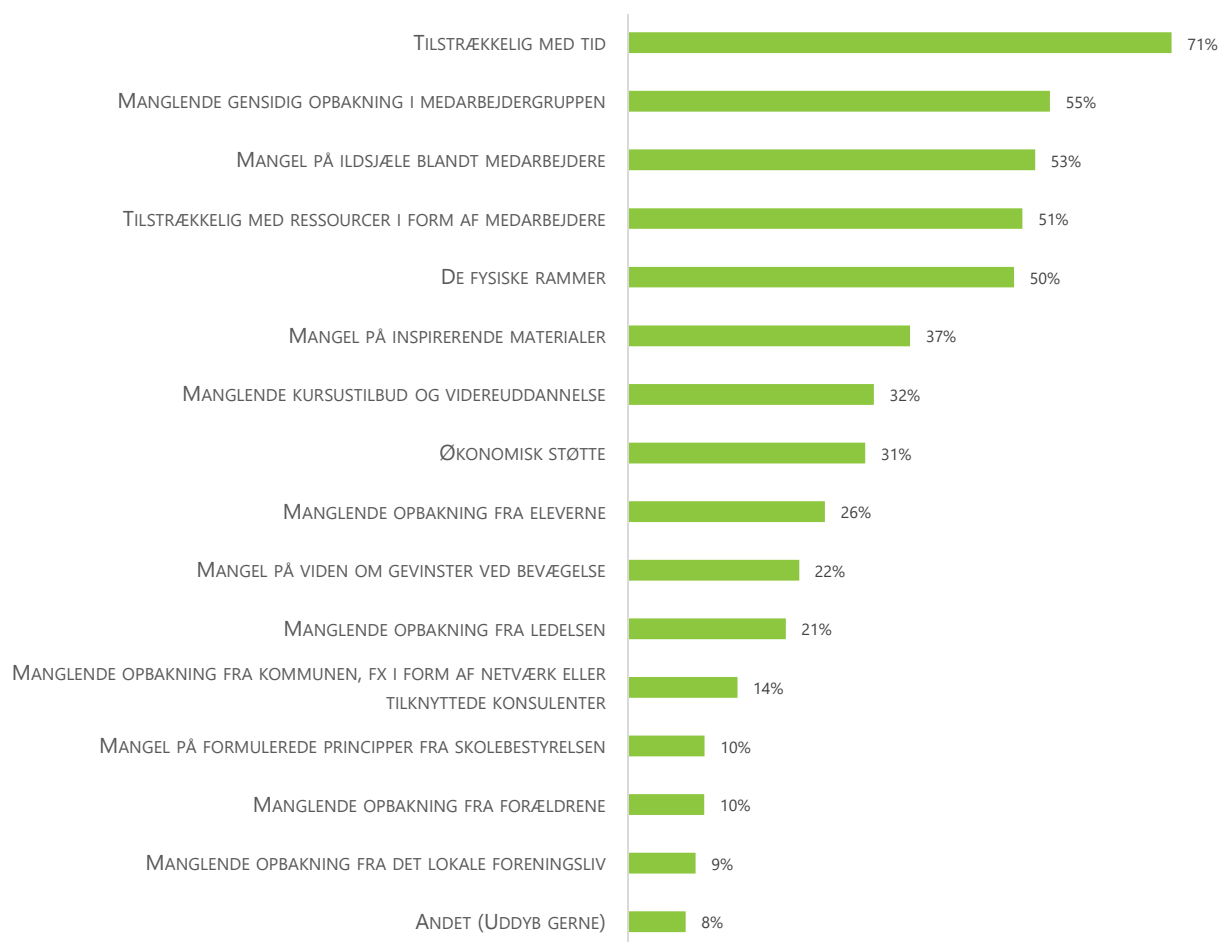
Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=302)

* Signifikant forskellig fra pædagogisk personale, $p \leq 0,05$

Note: Pædagogisk personale omfatter følgende respondenttyper fra spørgeskemaundersøgelsen: Idrætslærer, Anden lærer, Bevægelsesvejleder/-koordinator, Idrætspædagog og Anden pædagog

Ligesom skolerne er blevet bedt om at vurdere, hvilke faktorer som fremmer bevægelse i skoledagen, er de også blevet spurgt ind til, hvilke faktorer de primært vurderer begrænser bevægelsen i skolen. Figur 4.8 viser, at "tilstrækkelig med tid" (71 %) er den faktor, som flest skoler vurderer er begrænsende for igangsættelse af bevægelsesaktiviteter på skolerne. Dernæst fremhæves "manglende gensidig opbakning i medarbejdergruppen" (55 %), "mangel på ildsjæle blandt medarbejdere" (53 %), "tilstrækkelig med ressourcer i form af medarbejdere" (51 %) og "de fysiske rammer" (50 %).

Figur 4.8 Hvilke faktorer er de primære som begrænser igangsættelse af bevægelsesaktiviteter på din skole? (vælg de fem vigtigste)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=300)

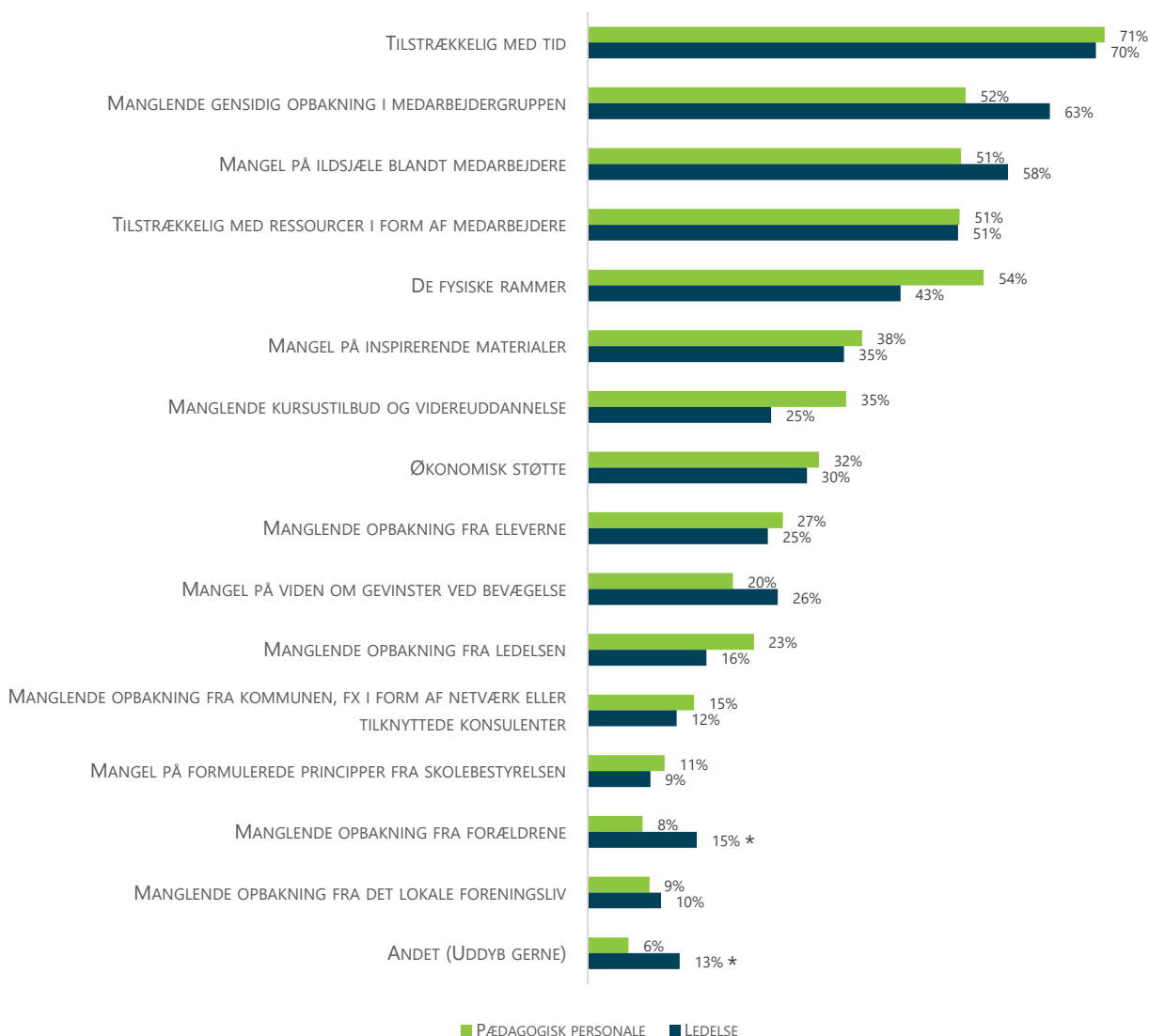
Note: Pga. en spørgeteknisk fejl i årets undersøgelse, hvor respondenterne skulle vælge præcis 5 muligheder modsat op til 5 muligheder i 2019, er det ikke muligt at sammenligne med sidste års undersøgelse, hvor spørgsmålet var med første gang.

4.4.2 Forskelle mellem ledere og det pædagogiske personale

En analyse af svar fra hhv. ledelse og pædagogisk personale viser, at der imellem disse personalegrupper kun findes få signifikante forskelle i opfattelsen af, hvilke faktorer som begrænser igangsættelse af bevægelsesaktiviteter i skolerne. Signifikant flere ledere (15 %) end pædagogiske personaler (8 %) vurderer, at manglende opbakning fra forældre er en begrænsende faktor for bevægelse i skolen. Ligeledes har signifikant flere ledere (13 %) end pædagogisk personale (6 %) svaret "andet". Det primære tema i ledernes uddybninger er, at manglende økonomi begrænser igangsættelsen af bevægelse. På Figur 4.9 fremgår det, at der omkring flere faktorer er forskel mellem ledelse og pædagogisk personale, fx "manglende gensidig opbakning i medarbejdergruppen". Disse forskelle er dog ikke statistisk signifikante ud fra det fastsatte signifikansniveau på 95 % ($p \leq 0,05$) og kan derfor skyldes tilfældigheder.

Som i de øvrige analyser af forskellen mellem ledelse og pædagogisk personale er det vigtigt at bemærke, at der kun er én respondent fra hver skole, og resultaterne af denne analyse angiver, hvordan forskellige personalegrupper anser begrænsende faktorer for bevægelse i skoledagen og ikke nødvendigvis forskelle i opfattelse på samme skole.

Figur 4.9 Forskelle mellem ledere og pædagogisk personale på spørgsmålet: Hvilke faktorer er de primære, som begrænser igangsættelse af bevægelsesaktiviteter på din skole? (vælg de fem vigtigste)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=300)

* Signifikant forskellig fra pædagogisk personale, $p \leq 0,05$

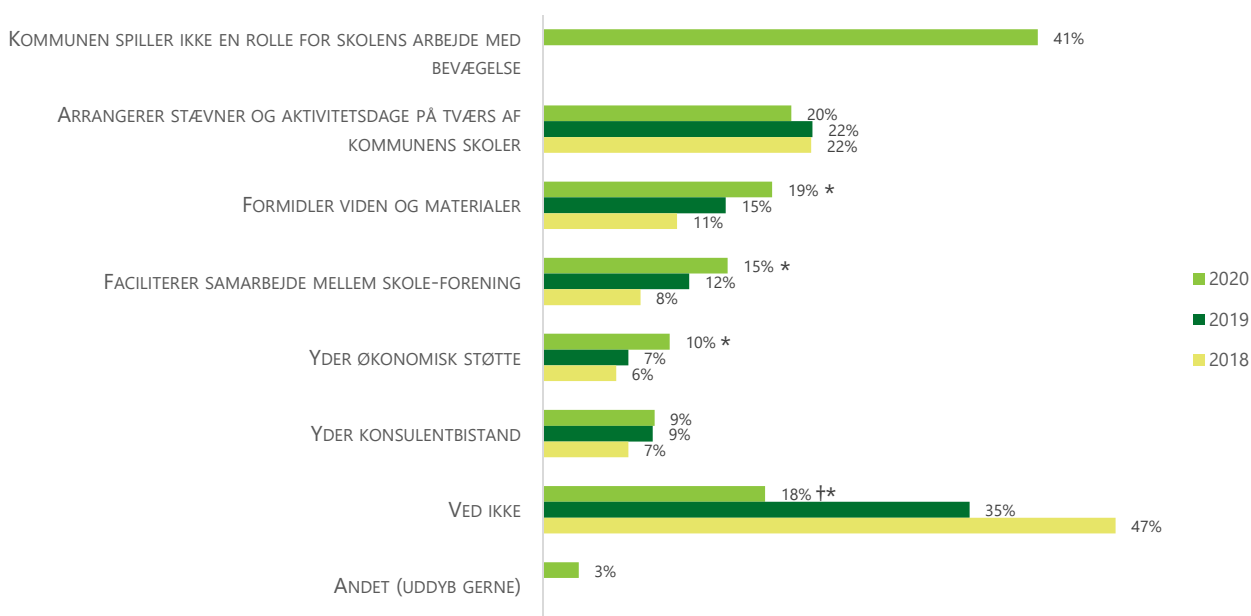
Note: Pædagogisk personale omfatter følgende respondenttyper fra spørgeskemaundersøgelsen: Idrætslærer, Anden lærer, Bevægelsesvejleder/-koordinator, Idrætspædagog og Anden pædagog

4.5 Kommunens rolle

Som ansvarlig for at drive skolerne i Danmark er det interessant at undersøge, hvilken rolle kommunerne spiller i forhold til arbejdet med bevægelse i skolen. I 2020 er tilføjet to nye svarkategorier: "*Kommunen spiller ikke en rolle for skolens arbejde med bevægelse*" og "*Andet (uddyb gerne)*". Figur 4.10 viser, at fire ud af ti skoler (41 %) i 2020 angiver, at kommunen ikke spiller en rolle for deres arbejde med bevægelse. Hertil angiver 20 %, at kommunen arrangerer stævner og aktivitetsdage på tværs af kommunens skoler, og 19 % angiver, at kommunen formidler viden og materialer.

Siden spørgsmålet blev indført i 2018, er andelen af skoler, som svarer "*ved ikke*", faldet signifikant fra 47 % i 2018 til 18 % i 2020 inkl. et fald på 17 %-point fra 2019. Det store fald kan skyldes, at skolerne er blevet mere bevidste omkring kommunernes rolle, hvilket underbygges af signifikante stigninger fra 2018 til 2020 i svarkategorierne "*formidler viden og materialer*" (8 %-point), "*faciliterer samarbejde mellem skole-for-ening*" (7 %-point) og "*yder økonomisk støtte*" (4 %-point). Dog er det muligt, at tilføjelsen af svarkategorien "*kommunen spiller ikke en rolle for skolens arbejde med bevægelse*", som 41 % svarede i 2020, sandsynligvis også har betydning for det store fald i "*ved ikke*".

Figur 4.10 Hvilken rolle spiller kommunen for din skoles arbejde med bevægelse? (Angiv gerne flere svar)

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=300)

† Signifikant forskel fra 2019 til 2020, $p \leq 0,05$, * Signifikant forskel fra 2017 til 2020, $p \leq 0,05$

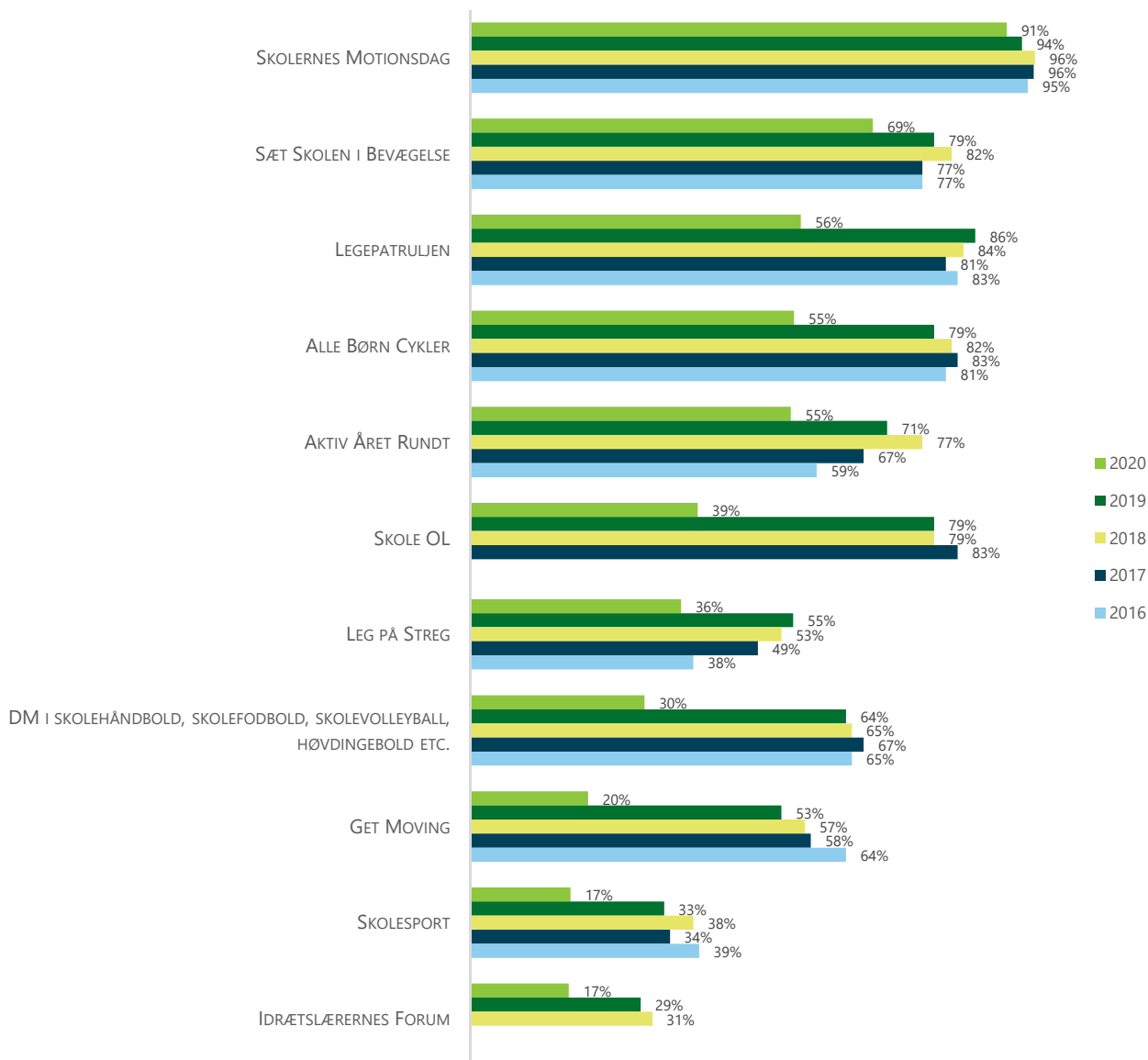
Note: Spørgsmålet blev indført første gang i 2018. Svarkategorierne "*Kommunen spiller ikke en rolle for skolens arbejde med bevægelse*" og "*Andet (uddyb gerne)*" er tilføjet i 2020.

5. Kendskab til bevægelsesindsatser

Der findes mange gode tilbud til skolerne, som kan hjælpe dem med at understøtte en aktiv og varieret skoledag. Ligesom i tidligere års undersøgelser er der spurgt ind til et stort udvalg af indsatser, men modsat tidligere spørges der også ind til, om skolen *anvender* indsatserne, da vi vurderer, at dette giver et bedre indblik i inddragelsen af bevægelse i skolen end blot at spørge til *kendskab*. Af denne grund er det ikke muligt at sammenligne dette års besvarelser med tidligere. I Figur 5.1 og Figur 5.2 er data fra tidligere år illustreret for at vise forskellen på kendskab og anvendelse for de forskellige indsatser.

Skolernes Motionsdag er den mest anvendte bevægelsesindsats på skolerne (91 %) jf. Figur 5.1. Sæt Skolen i Bevægelse (69 %) anvendes ligeledes i høj grad af skolerne. Lidt over halvdelen af skolerne anvender hhv. Legepatruljen (56 %), Alle børn cykler (55 %) og Aktiv året rundt (55 %). Skoleglæde.nu (5 %), DGI's profilskoler (4 %), Kickstarter (4 %) og Temaugen.dk (4 %) er de indsatser, som anvendes mindst.

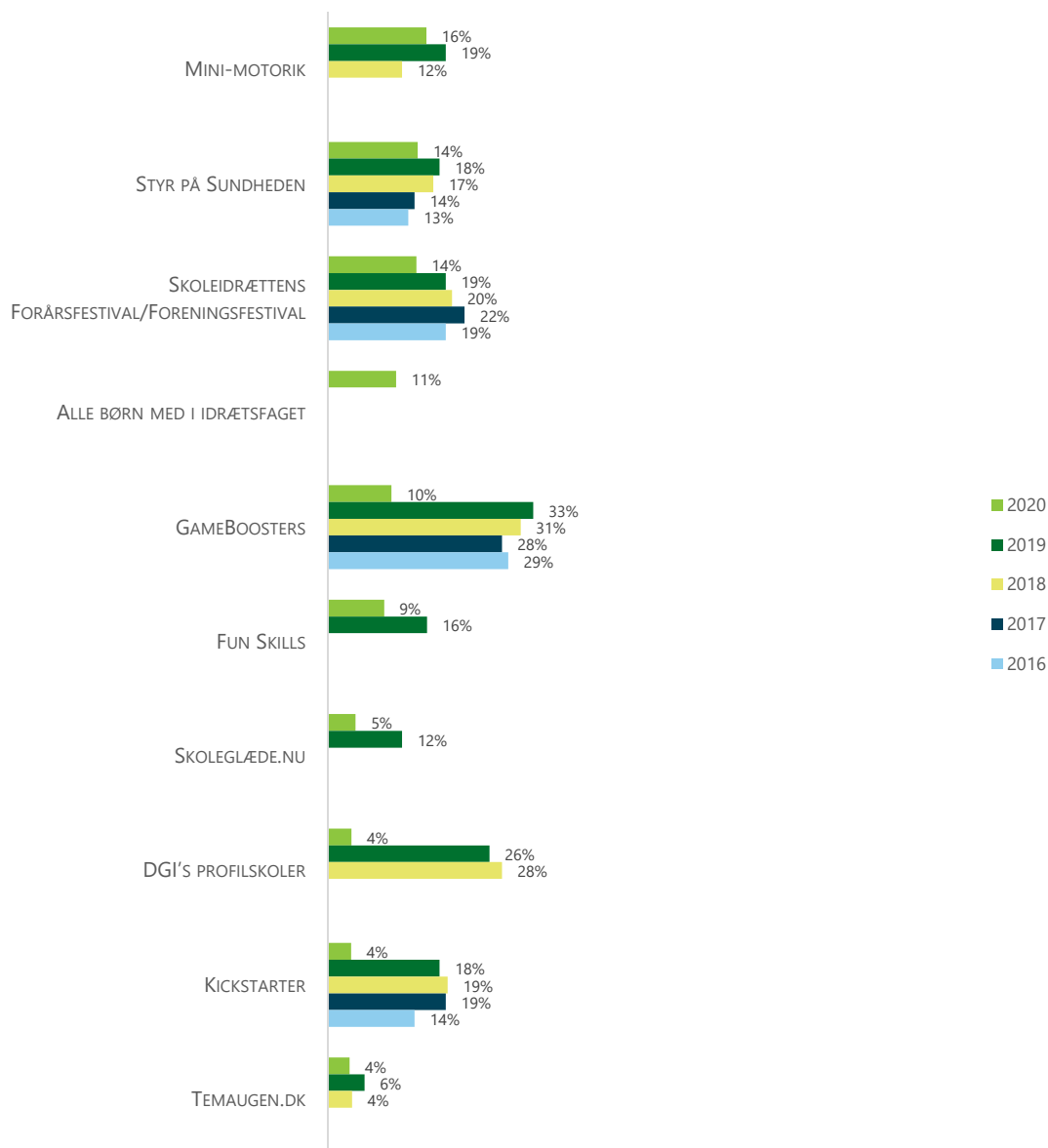
Figur 5.1 Hvilke af følgende indsatser har du kendskab til, at din skole anvender til at understøtte arbejdet med at integrere daglig bevægelse?

De 11 mest anvendte indsatser for bevægelse i skoledagen i 2020.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=294), Oxford Research: 2019 (n=420), 2018 (n=443), 2017 (n=443), 2016 (n=344)

Note: Spørgsmålet er i 2020 blevet ændret fra ordlyden "Har du hørt om et eller flere af følgende projekter, som understøtter skolernes arbejde med at integrere daglig bevægelse? (Marker dem, du kender)". Det er derfor ikke relevant at sammenligne udviklingen statistisk. Data fra tidligere år er inkluderet for at give et billede af forskellen fra kendskab til anvendelse.

Figur 5.2 Hvilke af følgende indsatser har du kendskab til, at din skole anvender til at understøtte arbejdet med at integrere daglig bevægelse?

De 10 mindst anvendte indsatser for bevægelse i skoledagen i 2020.

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=294), Oxford Research: 2019 (n=420), 2018 (n=443), 2017 (n=443), 2016 (n=344)

Note: Spørgsmålet er i 2020 blevet ændret fra ordlyden "Har du hørt om et eller flere af følgende projekter, som understøtter skolernes arbejde med at integrere daglig bevægelse? (Marker dem, du kender)". Det er derfor ikke relevant at sammenligne udviklingen statistisk. Data fra tidligere år er inkluderet for at give et billede af forskellen fra kendskab til anvendelse.

6. Bevægelse under og efter COVID-19 nedlukningen

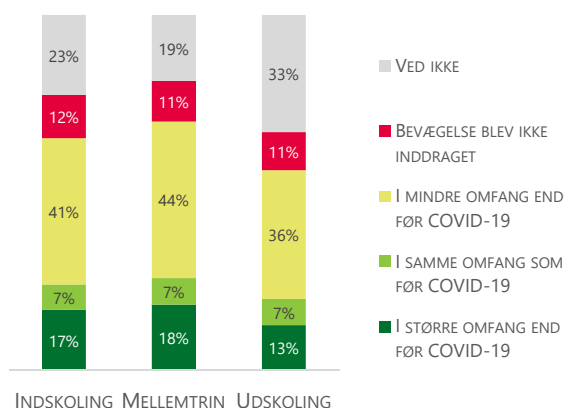
Corona-pandemien ændrede i en periode vilkårene for det danske samfund markant i 2020 og dermed også for skolerne. I perioden 16. marts til 15. april lukkede den danske regering skolerne for at undgå smittespredning, og herefter blev en gradvis genåbning igangsat, hvor først de mindste børn (0. – 5. klasse) kom i skole og senere (fra 18. maj) de ældre børn. Under nedlukningen modtog eleverne fjernundervisning (bl.a. i form af opgaver og videoundervisning), og under genåbningen var skoledagen underlagt flere restriktioner for at undgå smittespredning. Det betød bl.a., at klasserne var inddelt i mindre hold, eleverne var adskilt i mindre grupper, og at meget undervisning foregik udendørs. Med genåbningen fulgte en nødlovgivning, som gav skolerne mulighed for at afvige fra den almindelige lovgivning på området, herunder kravet om 45 minutters daglig bevægelse i skoledagen (Børne- og Undervisningsministeriet, 2020; Folketinget, 2020). Flere eksperter var under nedlukningen i medierne og pointerede vigtigheden af fortsat at være fysisk aktiv og bevæge sig (bl.a. Himmelstrup, 2020).

I dette års undersøgelse spørger vi ind til, i hvilket omfang bevægelse er blevet inddraget under nedlukningen og under genåbningen. Desuden spørger vi ind til, i hvilket omfang uderummet er anvendt som arena for bevægelsesaktiviteter. Figur 6.1 viser, at omtrent to ud af ti skoler vurderer, at bevægelse under nedlukningen blev inddraget i samme eller større omfang end før nedlukningen (indskoling: 24 %, mellemtrin: 25 %, udskoling: 20 %). Det er værd at bemærke, at en stor del af disse skoler formåede at inddrage bevægelse i større omfang end før COVID-19. Omtrent halvdelen af skolerne vurderer, at bevægelse ikke blev inddraget eller blev inddraget i mindre omfang end før COVID-19 nedlukningen (indskoling: 53 %, mellemtrin: 55 %, udskoling: 47 %). En relativ stor andel af skolerne svarer "ved ikke" til spørgsmålet (indskoling: 23 %, mellemtrin: 19 %, udskoling: 33 %).

Efter genåbningen af skolerne ses til gengæld en stor stigning i inddragelsen af bevægelse i skoledagen, hvor hhv. 77 % og 76 % af skolerne inddrog bevægelse i samme eller større omfang end før nedlukningen i hhv. indskoling og på mellemtrinnet (Figur 6.2). I udskoling var denne andel 57 %. Den relativt store andel af skoler, som svarer "ved ikke" omkring udskoling (25 %), kan muligvis forklares med den senere genåbning for de ældste klasser, som først startede få uger før undersøgelsens indsamlingsperiode.

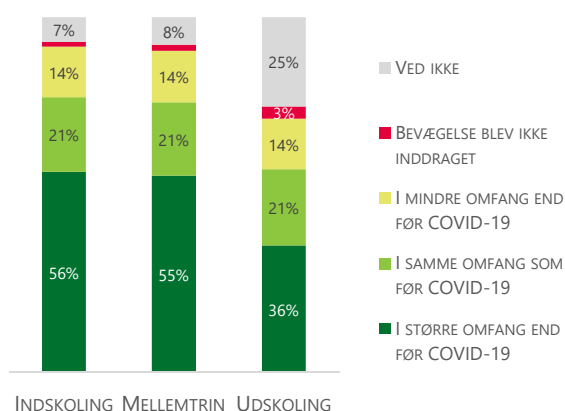
Under genåbningen blev bevægelsesaktiviteterne i høj grad afviklet udendørs. Figur 6.3 viser, at 78 % af skolerne afviklede bevægelse udenfor i større omfang end før nedlukningen i indskoling og på

Figur 6.1 I hvilket omfang har din skole opretholdt inddragelse af bevægelse i fjernundervisningen under COVID-19 nedlukningen?

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=298)

Figur 6.2 I hvilket omfang har din skole opretholdt bevægelse i skoledagen med de nye retningslinjer, efter eleverne nu er tilbage på skolen?

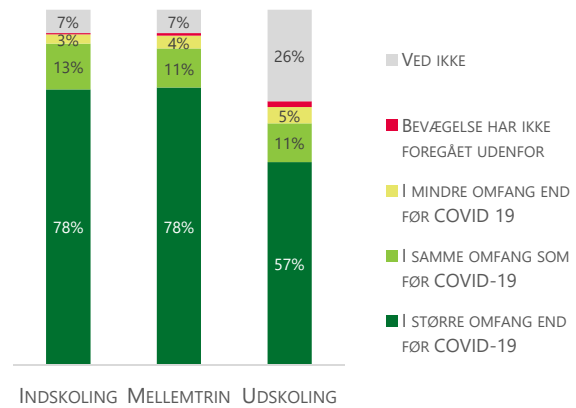
Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=298)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal

mellemtrinnet. 57 % af skolerne svarer det samme for udskoling. Samlet svarer hhv. 91 %, 89 % og 68 % af skolerne, at bevægelse blev afviklet udenfor i større eller mindre

omfang end før nedlukningen i hhv. indskoling, mellemtrinnet og udskoling. Igen svarer en stor andel (26 %) "ved ikke" for udskoling.

Figur 6.3 I hvilket omfang har bevægelse foregået udenfor med de nye retningslinjer, efter eleverne er tilbage på skolen?

Kilde: Dansk Skoleidræt 2020 (n=298)

Note: Andele ≤2 % er ikke vist med tal.

7. Referencer

- Børne- og Undervisningsministeriet. (2019). *Faglighed, dannelse og frihed—Justeringer af folkeskolen til en mere åben og fleksibel folkeskole*. <https://www.uvm.dk:443/folkeskolen/folkeskolens-maal-love-og-regler/faglighed-dannelse-og-frihed>
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2020). *Bekendtgørelse om nødundervisning m.v. På børne- og undervisningsområdet som led i forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med covid-19*. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/242>
- Donnelly, J. E., Greene, J. L., Gibson, C. A., Smith, B. K., Washburn, R. A., Sullivan, D. K., DuBose, K., Mayo, M. S., Schmelzle, K. H., Ryan, J. J., Jacobsen, D. J., & Williams, S. L. (2009). Physical Activity Across the Curriculum (PAAC): A randomized controlled trial to promote physical activity and diminish overweight and obesity in elementary school children. *Preventive Medicine*, 49(4), 336–341. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2009.07.022>
- Folketinget. (2013). *Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen*. <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=161104>
- Folketinget. (2020). *Lov om midlertidige foranstaltninger på børne- og undervisningsområdet og folkehøjskoleområdet og for den frie folkeoplysende virksomhed til forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med covid-19*. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/241>
- Frederiksen, M., Gundelach, P., & Nielsen, R. S. (Red.). (2017). *Survey—Design, stikprøve, spørgeskema, analyse* (1. udg.). Hans Reitzels Forlag.
- Have, M., Nielsen, J. H., Ernst, M. T., Gejl, A. K., Fredens, K., Grøntved, A., & Kristensen, P. L. (2018). Classroom-based physical activity improves children's math achievement – A randomized controlled trial. *PLOS ONE*, 13(12), e0208787. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0208787>
- Himmelstrup, S. B. (2020, marts 21). *Overlæge opfordrer til motion under coronakrisen: Sådan påvirker 14 dages inaktivitet din krop*. DR. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/overlaege-opfordrer-til-motion-under-coronakrisen-saadan-paavirker-14-dages>
- Jensen, V. M., Bjørnholt, B., Mikkelsen, M. F., Nielsen, C. P., & Ladekjær, E. (2020). *Den længere og mere varierede skoledag—En analyse af reformens elementer*. VIVE.
- Mullender-Wijnsma, M. J., Hartman, E., de Greeff, J. W., Doolaard, S., Bosker, R. J., & Visscher, C. (2016). Physically Active Math and Language Lessons Improve Academic Achievement: A Cluster Randomized Controlled Trial. *Pediatrics*, 137(3), e20152743. <https://doi.org/10.1542/peds.2015-2743>
- Nielsen, C. P., Keilow, M., & Westergaard, C. L. (2017). *Elevernes oplevelser af skolen i folkeskolereformens tredje år*. VIVE.
- Pedersen, B. K., Andersen, L. B., Bugge, A., Nielsen, G., Roos, E., & von Seelen, J. (2016). *Fysisk aktivitet—Læring, trivsel og sundhed i folkeskolen*. Vidensråd for Forebyggelse.
- Rajala, K., Kankaanpää, A., Laine, K., Itkonen, H., Goodman, E., & Tammelin, T. (2019). Associations of subjective social status with accelerometer-based physical activity and sedentary time among adolescents. *Journal of Sports Sciences*, 37(2), 123–130. <https://doi.org/10.1080/02640414.2018.1485227>
- Scaccia, J. P., Cook, B. S., Lamont, A., Wandersman, A., Castellow, J., Katz, J., & Beidas, R. S. (2015). A practical implementation science heuristic for organizational readiness: R = MC2. *Journal of Community Psychology*, 43(4), 484–501. <https://doi.org/10.1002/jcop.21698>
- Valliant, R., & Dever, J. A. (2018). *Survey weights: A step-by-step guide to calculation* (First edition). Stata Press, A Stata Press Publication, StataCorp LLC.

**dansk
skoleidræt**
- sætter skolen i bevægelse